

Nota van antwoord Omgevingsverordening Drenthe 2023

17 mei 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Zonne-akkers	3
2.1 De ontheffingsbevoegdheid	3
2.2 Meervoudig ruimtegebruik	4
2.3 Omschrijving zonne-akker	4
2.4 Conclusie	5
3. Intensieve veehouderij	5
4. Overzicht van wijzigingen	5
4.1 Regels	6
4.2 Toelichting	8
4.2 Werkingsgebieden (kaarten)	10
5. Beantwoording per zienswijze	11
Bijlage – Beantwoording zienswijzen aanpassing bouwvlak intensieve veehouderij.....	58

1. INLEIDING

Van 14 april tot en met 26 mei 2021 heeft de Omgevingsverordening Drenthe 2023 (hierna: OV 2023) ter inzage gelegen.¹ Tegelijkertijd heeft ook de ontwerpwijziging van de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018 (hierna: WPOV 2018) ter inzage gelegen. De OV 2023 is een volledig nieuwe omgevingsverordening in het kader van de Omgevingswet. Deze nota van antwoord heeft alleen betrekking op de OV 2023.

De WPOV 2018 is een wijziging van de provinciale omgevingsverordening Drenthe 2018 onder de Wet ruimtelijke ordening. De WPOV 2018 bevat een aantal van de, op dat moment, meest dringende onderwerpen die ook zouden zijn gewijzigd met de OV 2023. De WPOV 2018 is speciaal opgesteld voor het scenario waarbij de Omgevingswet wordt uitgesteld. In dat geval kon de WPOV 2018 onder het huidige recht worden vastgesteld zodat de provinciale omgevingsverordening Drenthe 2018 op de meest essentiële punten werd aangepast. Destijds heeft de minister de Tweede Kamer geïnformeerd dat de Omgevingswet inderdaad werd uitgesteld. Dit betekende dat de WPOV 2018 op 29 september 2021 is vastgesteld door provinciale staten.

Op het moment van schrijven heeft de Tweede Kamer ingestemd met het in werking treden van de Omgevingswet op 1 januari 2023. Dit betekent dat de OV 2023 die hiertoe is voorbereid kan worden vastgesteld. Met het in werking treden van de Omgevingswet komt een einde aan maar liefst 26 wetten en circa 120 Algemene Maatregelen van Bestuur die voorheen betrekking hadden op de fysieke leefomgeving. Decentrale regelgeving die is gebaseerd op één van die wetten, zoals de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018, komt te vervallen vanaf 1 januari 2023. De Omgevingsverordening Drenthe 2023 vervangt de oude omgevingsverordening en zal het primaire sturingsinstrument zijn voor de provincie op het gebied van het omgevingsrecht.

Tijdens de terinzagelegging zijn in totaal 25 zienswijzen binnengekomen. Van deze zienswijzen hadden 17 betrekking op de WPOV 2018. Omdat de artikelen qua inhoud en strekking overeenkomen met de artikelen die in de OV 2023 staan opgenomen, worden deze zienswijzen ook in deze nota van beantwoording besproken. Het gaat dan met name om de zienswijzen die zijn ingebracht tegen de regelgeving wat betreft zon. Wel is de beantwoording verschillend, omdat er verschil zit in het toepasselijk wettelijk kader. Het hoofdstuk hierna gaat hier dieper op in. Ook wordt de wijziging in regelgeving wat betreft de vergroting van bouwvlakken van intensieve veehouderijen ten behoeve van een verbetering van het dierenwelzijn besproken. Deze wijziging is eerder vastgesteld voor de POV 2018, maar wordt ook in dit traject betrokken. De zienswijzen die hiertegen zijn ingebracht worden ook bij deze nota van antwoord benoemd. Dit specifieke onderwerp wordt in hoofdstuk 3 van deze nota besproken. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de wijzigingen besproken die ten opzichte van het ontwerp zijn aangebracht. Afsluitend worden alle ingediende zienswijzen samengevat en van een antwoord voorzien.

2. ZONNE-AKKERS

2.1 De ontheffingsbevoegdheid

Uit de ontvangen zienswijzen blijkt dat er behoefte bestaat aan een bepaalde voorzienbaarheid wat betreft de toepassing van de ontheffingsbevoegdheid. Indieners en gemeenten zijn benieuwd wat zij moeten doen om in aanmerking te komen voor een ontheffing. In dat verband zijn er met name vragen over de uitleg van criteria die hierbij door gedeputeerde staten worden gehanteerd.

De regelgeving met betrekking tot zonneparken kent de maximumoppervlaktes zoals die zijn opgenomen in de bijlage als hoofdregel. De regeling heeft als doel om Drentse gemeenten de ruimte te geven hun RES-doelen te behalen. Wanneer deze doelen eenmaal zijn behaald, is de hoofdregel dat een omgevingsplan niet meer mag voorzien in een nieuwe zonne-akker. De mogelijkheid om

---

¹ Voorheen werd gesproken van Omgevingsverordening Drenthe 2022. Het jaartal is gewijzigd naar 2023 in verband met het uitstel van de Omgevingswet tot 1 januari 2023.

hiervoor een ontheffing te verlenen moet als uitzondering in strikte zin worden opgevat, waarbij dusdanige bijzondere omstandigheden aan de orde zijn dat het belang bij het gestelde maximum niet in de weg mag staan aan ontwikkeling van de bewuste zonne-akker. Hiervan kan met name sprake zijn wanneer sprake is van omstandigheden die niet zijn voorzien bij het vaststellen van de Omgevingsverordening Drenthe 2023. Dit uitgangspunt maakt het lastig om op voorhand te definiëren wanneer een ontheffing wordt verleend. Dit druist ook in tegen het stelsel waarbij juist het maximum heeft te gelden als hoofdregel en de ontheffing als uitzondering hierop. Het uitzonderlijke karakter brengt met zich mee dat niet op voorhand duidelijk is wanneer hier sprake van is. Indien dit wel zo was, had hierover immers een algemene regel kunnen worden gesteld.

De ingediende zienswijzen wijzen er echter terecht op dat de voorwaarde tot het realiseren van meervoudig ruimtegebruik, te weinig onderscheidend is ten opzichte van de voorwaarde die in dit kader wordt gesteld bij reguliere gevallen. Hiermee kan de indruk ontstaan dat de voorwaarde die wordt gesteld bij reguliere gevallen gelijk is aan de voorwaarde die wordt gesteld voor het verlenen van ontheffing. Dit is echter niet het geval en zou ook afdoen aan het uitzonderlijke karakter van de ontheffing. De paragraaf hierna gaat dieper op dit vraagstuk in.

2.2 Meervoudig ruimtegebruik

Uit de voorgaande paragraaf volgt dat er een verduidelijking moet komen wat betreft de toepassing van de ontheffingsbevoegdheid. Met name is die verduidelijking nodig met betrekking tot het criterium 'meervoudig ruimtegebruik'. Zoals ook aangekaart door de NMF en Powerfield, is in de huidige redactie niet direct helder dat er een onderscheid bestaat tussen het vereiste van een combinatie van functies in Artikel 3.25 en het vereiste van meervoudig ruimtegebruik in Artikel 3.26.

Een helder onderscheid tussen de begrippen 'een combinatie van functies' en 'meervoudig ruimtegebruik' kan worden gemaakt door het laatste begrip te duiden als een bijzondere omstandigheid in de ruimtelijke kwaliteit.

Doel van de maximering van zon op land is bescherming van het landschap. Een ontheffing is slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk. Het moet dan gaan om een plan dat zoveel ruimtelijke meerwaarde heeft dat het provinciale belang bij een verbod niet opweegt tegen het belang bij het door laten gaan van dit plan. In de context van deze regeling kan hiervan alleen sprake zijn wanneer een plan een substantiële bijdrage levert aan de ontwikkeling van het landschap. Ontwikkeling is in dat licht de beste vorm van bescherming.

Het begrip meervoudig ruimtegebruik ziet op een extra vorm van gebruik in het licht van een andere opgave, een gebiedsopgave. Meervoudig ruimtegebruik draagt zo bij aan de aanpak van gebiedsvraagstukken met een zwaar maatschappelijk belang, die verder reiken dan de aanleg van of de locatie van de zonne-akker.

Zonnepark-initiatieven kunnen ingezet worden om serieus werk te maken van andere gebiedsopgaven. Een ontheffing is alleen dan mogelijk indien een zonnepark-initiatief substantieel bijdraagt aan dergelijke vraagstukken. Pas dan is sprake van een uitzonderlijk geval.

2.3 Omschrijving zonne-akker

Ambtshalve is geconstateerd dat het begrip 'zonne-akker' niet nader is gedefinieerd in de ontwerp-teksten. Wat wel en niet tot een zonne-akker kan worden berekend is echter belangrijk in het kader van de uitleg van deze regel. De hoeveelheid oppervlakte wordt immers begrensd met artikel 3.25, eerste lid, van de verordening. Het al te zeer openlaten van de vraag wat gerekend kan worden tot een zonne-akker komt de rechtszekerheid niet ten goede. Bovendien kan het per initiatief leiden tot discussies over de vraag of het maximum wordt overschreden en een ontheffing is vereist. Om die reden wordt in de regeling en de toelichting omschreven welke onderdelen worden gerekend tot de zonne-akker. Dit zijn zonnepanelen, onderhoudspaden, voertuigpaden anders dan onderhoudspaden, schaduwval, transformatoropstellingen/huisjes, omvormers, schakelstations, infrastructuur (kabels en leidingen etc.), onderhoudsgebouwen, en hekwerken.

In Artikel 3.25 wordt vastgelegd dat een ruimtelijk plan inzichtelijk maakt waar deze onderdelen komen en hoeveel oppervlakte ze in beslag nemen. Ook wordt gevraagd deze aspecten te betrekken in de regeling van het ruimtelijk plan zelf. Zo wordt geborgd dat de opgenomen mogelijkheden in het ruimtelijk plan, aansluiten bij de maximumoppervlakte van artikel 3.25, lid 1, van de POV.

2.4 Conclusie

Al met al wordt geconcludeerd dat de redactie van Artikel 3.26 aanscherping behoeft. De eis dat sprake moet zijn van meervoudig ruimtegebruik, is onvoldoende gespecificeerd. Daarmee ontstaat de indruk dat deze eis dezelfde is als de eis van artikel 3.25, tweede lid, sub b, van de POV. Deze onduidelijkheid doet vermoeden dat er in het kader van de ontheffing min of meer dezelfde eisen worden gesteld als in de situatie waarbij nog geen ontheffing is vereist. Dat vermoeden is echter onjuist en zou daarnaast schuren met het uitzonderlijke en incidentele karakter van de ontheffing. Om die reden wordt Artikel 3.26, eerste lid, op dit punt aangescherpt. Met deze aanscherping wordt duidelijk gemaakt dat het moet gaan om bijzondere omstandigheden, waarbij dit kader wordt verscherpt door te bepalen dat het moet gaan om bijzondere omstandigheden die zijn te relateren aan een concreet omschreven en actuele gebiedsopgave. Daarnaast wordt in Artikel 3.25 vastgelegd dat een ruimtelijk plan inzichtelijk maakt waar deze onderdelen komen en hoeveel oppervlakte ze in beslag nemen.

3. INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Het herhaaldelijke uitstel van de Omgevingswet maakt dat de Omgevingsverordening die in dit kader is voorbereid steeds heeft moeten anticiperen op ontwikkelingen die in de tussentijd plaatsvonden. De ontwikkelingen omtrent zonne-akkers als besproken in het hoofdstuk hiervoor is daar één van. Een andere ontwikkeling heeft betrekking op de Intensieve veehouderij met betrekking tot dierenwelzijn en stikstof. De POV 2018 is naar aanleiding van dit onderwerp op 1 juni 2022 door provinciale staten gewijzigd. De wijziging wordt ook betrokken bij de vaststelling van de onderhavige Omgevingsverordening Drenthe 2023 die voor de Omgevingswet wordt voorbereid. Onderstaand wordt de aanleiding kort toegelicht alsmede de wijzigingen die zijn aangebracht naar aanleiding hiervan. Een uitgebreide toelichting die ingaat op de toepassing van de nieuwe regels, is te vinden in de toelichting bij de Omgevingsverordening.

De uitgangspunten van het voorstel zijn uitvoerig toegelicht in statenstuk 2022-50 als ook te raadplegen bij de vergadering van provinciale staten van 1 juni 2022. Korthedshalve wordt voor een toelichting van de aanleiding en de regeling hiernaar verwezen.

Op deze plek wordt wel vermeld dat het voorstel overeenkomstig is verwerkt in de Omgevingsverordening Drenthe 2023. Inhoudelijk zijn er geen verschillen met de eerder vastgestelde regeling. Wel zijn er verschillen in systematiek. De belangrijkste daarvan is dat de regels niet langer betrekking hebben op een 'ruimtelijk plan', maar op een 'omgevingsplan'. Dit komt doordat een ruimtelijk plan zoals we die nu kennen verdwijnt. Dit wordt vervangen door het gemeentelijke instrument 'omgevingsplan'. Omdat de Omgevingsverordening Drenthe 2023 moet worden gezien als een volledig nieuw instrument, worden de zienswijzen die zijn ingebracht tegen de wijziging van de POV 2018 ook bij deze nota van antwoord betrokken. Op deze manier kunnen provinciale staten deze zienwijzen ook bij de vaststelling van de voorliggende Omgevingsverordening betrekken. Op die manier zijn provinciale staten in staat een volledige belangenafweging te maken. De ingebrachte zienswijzen zijn samengevat en voorzien van een reactie in de bijlage bij deze nota.

4. OVERZICHT VAN WIJZIGINGEN

In het onderstaande overzicht wordt per artikel aangegeven of er wijzigingen hebben plaatsgevonden en zo ja, of deze wijzigingen zijn gedaan naar aanleiding van een zienswijze of ambtshalve. Voor de inhoudelijke beargumentering van de ambtshalve wijzigingen verwijzen we naar hoofdstuk

3. Voor wijzigingen naar aanleiding van een zienswijze verwijzen we naar de betreffende zienswijze.

4.1 Regels

In onderstaande tabel wordt weergegeven welke artikelen zijn gewijzigd. Daarbij wordt aangegeven of de wijziging ambtshalve heeft plaatsgevonden of naar aanleiding van een zienwijze. De ambtshalve wijzigingen betreffen hoofdzakelijk technische wijzigingen.

In algemene zin wordt op deze plek opgemerkt dat er tekstuele en grammaticale wijzigingen zijn doorgevoerd waar dit nodig is. Voorts is de nummering van artikelen bijgewerkt doordat bijvoorbeeld een artikel is toegevoegd of verwijderd. Deze wijzigingen worden niet per artikel benoemd.

Onderdeel	Wijziging	Aanleiding wijziging
Artikel 1.1	Bij de begripsomschrijving wordt het begrip 'park' geschrapt en vervangen door het begrip 'vakantiepark' waaronder ook campings vallen.	Zienswijze gemeente Emmen
Artikel 1.1	Het begrip 'redengevende omschrijving' is toegevoegd. Dit begrip is van belang bij de toepassing van de monumentale beschermingsregels.	Ambtshalve
Artikel 2.2	De benaming van het werkingsgebied 'provinciale weg' is gewijzigd naar 'omgevingswaarde provinciale weg'. Hiermee wordt een duidelijker onderscheid gemaakt met hoofdstuk 11 waarin het beheer van de weg wordt gereguleerd.	Ambtshalve
Artikel 3.4	De werkingsgebieden 'hoogste bescherming' en 'hoge bescherming' worden samengevoegd tot het werkingsgebied 'Aardkundige waarden Beschermingsniveau Hoog'. In juridisch opzicht wordt in lid 3 voor beide gebieden dezelfde regel gesteld, waardoor het efficiënter is één werkingsgebied aan te wijzen. De begrenzing zelf is niet gewijzigd.	Ambtshalve
Artikel 3.13	De wijzigingen in de regelgeving met betrekking tot het vergroten van het bouwvlak van een intensieve veehouderij indien dat nodig is voor een verbetering van het dierenwelzijn is verwerkt in lid 3 van het artikel	Ambtshalve
Artikel 3.16	Lid 1 van de oorspronkelijke POV 2018 bevat regels met betrekking tot de woonvisie. Deze eisen stonden niet opgenomen in het ontwerp. Deze zijn alsnog opgenomen. Voorts leidde de redactie in het ontwerp ertoe dat de provincie ook binnen bestaand stedelijk gebied toetst aan artikel 3.16. Dit is nu niet de praktijk of bedoeling en is daarom hersteld.	Ambtshalve
Artikel 3.20	Onderbouwing in de toelichting aangevuld	Zienswijze gemeente Emmen
Artikel 3.25	Het artikel hanteert het begrip 'zonne-akker'. Echter wordt niet direct duidelijk welke zaken hieronder worden verstaan. Deze vraag is van belang wat betreft de vraag of het maximum is overschreden. Om die reden is lid 2, sub f ingevoegd waarin wordt gevraagd om in het ruimtelijk plan inzichtelijk te maken uit welke zaken het park bestaat en waar die precies komen. Op die manier kan beter worden gemonitord hoe het plan zich verhoudt met het gestelde maximum in lid 1.	Ambtshalve
	Verwijzing in artikel 3.25, eerste lid, naar 'bijlage #' vervangen door 'bijlage 12'.	Zienswijze Powerfield
	In de toelichting is verduidelijkt waarom de oppervlakte van 140 m ² als minimumoppervlakte is gehanteerd.	Zienswijze De Wolden en Hoogeveen
Artikel 3.26	Lid 1, sub a, is aangevuld met de voorwaarde dat het moet gaan om meervoudig ruimtegebruik ten behoeve van een gebiedsopgave. Lid 1, sub c, is geschrapt omdat de eis dat de zonne-akker landschappelijk moet zijn ingepast al voortvloeit uit het reguliere kader. Naar dit	Zienswijzen door indieners 1, 5 en 6

	kader wordt al verwezen. Voorts is het cumulatieve karakter van de bepalingen tot uitdrukking gebracht.	
Artikel 3.28	Lid 4 en lid 5 van dit artikel zijn verwijderd, omdat het Besluit kwaliteit leefomgeving op zichzelf in voldoende bescherming voorziet voor de aan het kerngebied grenzende gronden. Voorts is de benaming van het werkingsgebied verduidelijkt naar "UNESCO Werelderfgoed Koloniën Van Weldadigheid" zodat helder is dat het gebied inmiddels is aangewezen. Ook de overige redactie waar nog werd gesproken van 'voorlopige lijst' is hierop aangepast.	Zienswijze gemeente Westerveld
Artikel 4.28	In het eerste lid "zeer kwetsbare gebieden die gevoelig zijn voor verzuring" vervangen door "voor verzuring gevoelige gebieden"	Zienswijze Rombou nummer 26
Artikel 4.28	In het tweede lid, laatste zin staat "voor zover die [...] voor het berijden er van." Deze zin is vervangen door: "met inbegrip van paarden en/of pony's die gehouden worden voor het berijden er van, voor zover die activiteit wordt verricht in een dierenverblijf."	Ambtshalve
Artikel 4.29	Dit artikel is verwijderd. De aanwijzing hoeft niet specifiek in een artikel worden opgenomen.	Ambtshalve
Artikel 4.30 (oud) 4.29 (nieuw)	In het eerste en tweede lid is "zeer kwetsbaar gebied" vervangen door "voor verzuring gevoelig gebied"	Zienswijze Rombou nummer 26
Artikel 4.31 (oud) artikel 4.30 (nieuw)	In de zin is toegevoegd "lid 1". Specifiek wordt het eerste lid bedoeld. Dit staat niet vermeld.	Ambtshalve
Hoofdstuk 8	De artikelen in hoofdstuk 8 zijn op technisch niveau gewijzigd om zo beter aan te sluiten op de Omgevingswet. Het betreft met name een herschikking van onderwerpen waardoor het artikel beter leesbaar en begrijpelijk is en goed aansluit op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.	Ambtshalve
Artikel 8.2	De werkingsgebieden 'hoogste bescherming' en 'hoge bescherming' worden samengevoegd tot het werkingsgebied 'Aardkundige waarden Beschermingsniveau Hoog'. In juridisch opzicht wordt in lid 3 voor beide gebieden dezelfde regel gesteld, waardoor het efficiënter is één werkingsgebied aan te wijzen.	Ambtshalve
Artikel 8.2 sub c	Het tekstgedeelte "die op de beleidskaart Aardkundige waarden is aangewezen als pingo-ruïne of als mogelijke pingo-ruïne" wordt vervangen door "die mogelijk een periglaciale laagte is (pingoruïne, potentiële pingoruïne of uitblazingskom)". Dit betreft een correctie, omdat het gaat om de ronde/ovale laagtes op de geomorfologische kaart, in de nieuwe landelijke legenda aangeduid als periglaciale laagte. Deze staan niet als zodanig op de beleidskaart Aardkundige Waarden, zoals aangegeven in de oude redactie.	Ambtshalve
Artikel 10.5	In de titel van artikel 10.5 is verwijderd "binnen bestaand stedelijk gebied"	Zienswijze waterschap Hunze en Aa's
Artikel 10.6	In het eerste lid is "1 januari" vervangen door "in"	Zienswijze waterschap Drents Overijsselse Delta
Artikel 10.8	In het tweede lid is "de resultaten" vervangen door "de beoordeling". In het tweede lid, sub c, is "de resultaten van" verwijderd.	Zienswijze waterschap Drents Overijsselse Delta
Artikel 11.3	Per abuis is de toelichting bij dit artikel in de regels terecht gekomen. Dit is hersteld in de definitieve versie.	Ambtshalve
Artikel 12.1 lid 3	'uitstellen' is vervangen door 'uitschakelen'.	Zienswijze waterschap Hunze en Aa's
Artikel 12.2 lid 2	De zinsnede 'van de locatie' is vervangen door "van de locatie, zoals bedoeld in bijlage II van de Europese zwemwaterrichtlijn 2006/7/EG".	Zienswijze waterschap Hunze en Aa's
Hoofdstuk 13	In de ontwerp-omgevingsverordening stonden rechtstreeks werkende regels opgenomen. Hiermee verschuift de bevoegdheid van het	Ambtshalve

	college van burgemeester en wethouders naar gedeputeerde staten. Dit is niet in overeenstemming met het uitgangspunt om beleidsneutraal over te gaan naar de Omgevingswet. Om dit op te lossen zijn de regels in hoofdstuk 13 vervangen door instructieregels. Deze regels worden gecombineerd met een later dit jaar te nemen voorbereidingsbesluit waarmee de regels in het omgevingsplan worden gewijzigd. Op deze wijze kan de huidige situatie worden voortgezet. Deze werkwijze is afgestemd met het Rijk.	
Artikel 15.2	Doordat de omgevingsverordening net als de Omgevingswet per 1 januari 2023 in werking treedt wordt inwerkingtredingsdatum aangepast.	Ambtshalve
Artikel 15.3	Gelet op de inwerkingtreding van deze omgevingsverordening op 1 januari 2023 is de naam aangepast van Omgevingsverordening Drenthe 2022 naar Omgevingsverordening Drenthe 2023. De citeertitel is hiermee in overeenstemming gebracht.	Ambtshalve
Bijlage 12	Ten tijde van de terinzagelegging was de RES-Drenthe alleen nog in concept beschikbaar. Inmiddels is deze vastgesteld door de betrokken raden, staten en algemeen besturen. De oppervlakten in de bijlage zijn aangepast om overeen te komen met de vastgestelde RES 1.0.	Vaststelling van de definitieve RES
Bijlage 5	Uit de provinciale vrijstellingenlijst worden geschrapt: Bunzing <i>Mustela putorius</i> Hermelijn <i>Mustela erminea</i> Wezel <i>Mustela nivalis</i>	Zienswijze Marterstichting nummer 23
Bijlage 13	De herziene waardes bij B Noordwillemskanaal: NW: "0,55" is vervangen door "0,53" MHW benedenstrooms: "1,35" is vervangen door "1,50" MHW bovenstrooms: "1,37" is vervangen door "1,50"	Zienswijze waterschap Hunze en Aa's

4.2 Toelichting

In onderstaande tabel wordt weergegeven welke onderdelen van de toelichting zijn gewijzigd. Daarbij wordt aangegeven of de wijziging ambtshalve heeft plaatsgevonden of naar aanleiding van een zienwijze.

Onderdeel	Wijziging	Aanleiding wijziging
Algemeen	daar waar bij paragraaf 4.1 wijzigingen in de regels zijn doorgevoerd, zijn deze wijzigingen overeenkomstig doorgevoerd in de bijbehorende toelichting, zodat e.e.a. synchroon met elkaar loopt.	Ambtshalve
Toelichting artikel 3.28	De volgende zinnen zijn uit de toelichting verwijderd: "Het vierde lid legt aan betrokken gemeenten de verplichting op om in hun omgevingsplannen windturbines en zonne-energie los van daken niet alleen binnen de begrenzing, maar ook in aangrenzende gebieden en percelen te verbieden. Indien de effecten van beoogde ontwikkelingen op de unieke waarden van het erfgoed onvoldoende duidelijk zijn, kan het specifiek voor werelderfgoed beschikbare instrument van een Heritage Impact Assessment (HIA) worden ingezet. Dit geeft inzicht in de effecten van de beoogde ontwikkelingen."	Zienswijze gemeente Westerveld
Toelichting artikel 3.30	De zin "De provincie past bij het ontwikkelen van het NNN de 'Spelregels Ecologische Hoofdstructuur", zoals door de provincies en het Rijk gezamenlijk zijn overeengekomen, toe." Is toegevoegd. In de Provinciale Omgevingsverordening werd verwezen naar de spelregels EHS. Bij de omzetting naar deze verordening is deze verwijzing komen te vervallen. Dit was echter niet de bedoeling.	Ambtshalve
Toelichting artikel 3.32 Landgoed Overcingel	De eerste alinea is verwijderd. In het ontwerp Ov 2023 is artikel 3.32 hersteld en juist overgezet uit de Natuurbeschermingswet 1998. Inmiddels staat dit ook juist beschreven in de Provinciale Omgevingsverordening 2018 bij besluit van 6 juli 2021.	Ambtshalve

Toelichting artikel 3.35 sub a	De verwijzing naar het Bosbeleidsplan Drenthe, juli 1996 is vervangen door Drentse Bomen- en Bossenstrategie. Op het moment dat de Ov 2023 in werking treedt is naar verwachting de Drentse Bomen- en bosstrategie vastgesteld.	Ambtshalve
Toelichting titel 4.4	In de eerste alinea is "zeer kwetsbare gebieden die voor verzuring gevoelig zijn" vervangen door "voor verzuring gevoelige gebieden"	Zienswijze Rombou nummer 26
Toelichting titel 4.4	In de derde alinea is het zinsdeel "zeer kwetsbare gebieden die voor verzuring gevoelig worden aangemerkt aangewezen worden als deze, of delen daarvan, zijn gelegen" vervangen door "Provinciale Staten gebieden aanwijzen die als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden of delen daarvan die zijn gelegen" in de ecologische hoofdstructuur (huidig Natuurnetwerk Nederland), kunnen als zeer kwetsbaar worden aangemerkt." Dit betreft een verduidelijking.	Ambtshalve
Toelichting titel 4.4	In de vierde alinea is een tweede zin toegevoegd: "De Omgevingswet geeft de mogelijkheid om de bescherming van deze gebieden voort te zetten. Er is gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de Omgevingsverordening." Dit betreft een verduidelijking.	Ambtshalve
Toelichting titel 4.4	In de vijfde alinea is de zin "De huidige begrenzingen [...] binnen het NNN vallen." Vervangen door: "Een begrenzing op de kaart Wav is aangepast en met het aanpassen van deze begrenzing wordt er weer gezorgd dat deze binnen het NNN vallen."	Zienswijze LTO noord nummer 22
Toelichting titel 4.4	In de vijfde alinea is de eerste zin "De provincie Drenthe [...] op de kaart Wav" vervangen door "deze gebieden zijn aangewezen door Provinciale Staten van Drenthe op de kaart Wet ammoniak en veehouderij." Dit betreft een tekstuele verbetering.	Ambtshalve
Toelichting Artikel 4.28	Tekst onder artikel 4.28 lid 1 is vervangen door: Het werkingsgebied (voor verzuring gevoelig gebied) bestaat uit het oorspronkelijk aangewezen zeer kwetsbare gebied en een zone van 250 meter daaromheen. Met het oorspronkelijk aangewezen zeer kwetsbare gebied worden de zeer kwetsbare gebieden bedoeld die zijn aangewezen door Provinciale Staten van Drenthe op de kaart Wet ammoniak en veehouderij. De zone van 250 meter daaromheen is een gevolg van die aanwijzing. In die zone gelden dezelfde regels als in het zeer kwetsbare gebied. Vanwege het digitale kaartstelsel van de Omgevingswet moet ook die zone worden aangewezen. Omdat dezelfde regels gelden in zowel het zeer kwetsbare gebied als in de zone van 250 meter daaromheen is er gekozen voor 1 werkingsgebied: voor verzuring gevoelige gebied (zeer kwetsbaar gebied kaart Wav plus 250 meter daaromheen). Op de kaart is er dus een vlek te zien. "Achter de schermen" bestaat het werkingsgebied echter nog steeds uit twee kaartlagen; namelijk het zeer kwetsbare gebied (kaart Wav) en het gevolg van die aanwijzing: de zone van 250 meter daaromheen. Bij een aanpassing van de begrenzing is het zeer kwetsbare gebied leidend, niet het werkingsgebied voor verzuring gevoelig gebied . Immers het werkingsgebied bestaat ook nog uit de zone 250 meter.	Zienswijze Rombou nummer 26
Toelichting Artikel 4.28 lid 2	In de eerste zin staat "manages" genoemd. Dit is vervangen door "maneges". Dit betreft een tekstuele fout.	Ambtshalve
Toelichting Artikel 4.29	Artikel is verwijderd en daarmee is ook de toelichting verwijderd.	Ambtshalve
Toelichting Artikel 4.30 lid 1	In de zin "Deze bepaling bevat [...] kwetsbaar gebied ligt." Is het zinsdeel "of in een zone van 250 meter rondom" verwijderd. Hier wordt het werkingsgebied voor verzuring gevoelig gebied bedoeld en die bevat al de 250 meter zone.	Ambtshalve
Artikel 4.30	In het eerste en tweede lid is "zeer kwetsbaar gebied" vervangen door "een voor verzuring gevoelig gebied".	Zienswijze Rombou nummer 26
Artikel 8.2	Aan de toelichting is toegevoegd "Periglaciale laagtes als pingoruïnes, potentiële pingoruïnes en uitblazingskommen zijn af te leiden van de geomorfologische kaart, het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), en/of de interactieve kaart op de website pingoruïnes.nl". Hiermee wordt duidelijk gemaakt hoe de diverse laagtes, ruïnes en kommen zijn terug te vinden.	Ambtshalve

Artikel 10.5	In de titel van artikel 10.5 is verwijderd "binnen bestaand stedelijk gebied"	Zienswijze waterschap Hunze en Aa's
Artikel 10.15	De zin "De gegevens in de legger [...] vergunningen of ontheffingen)" is verwijderd.	Ambtshalve
Hoofdstuk 13	De toelichting is gewijzigd van een toelichting gericht op rechtstreeks werkende regels naar een toelichting die uitleg biedt over de instructieregels die gemeenten moeten opnemen in hun omgevingsplannen.	Ambtshalve
Bijlage 5	Onder het kopje "Zoogdieren" zijn de volgende alinea's verwijderd: Bunzing (Mustela putorius) Conclusie Bunzing Hermelijn (Mustela erminea) Conclusie Hermelijn Wezel (Mustela nivalis) Conclusie Wezel	Zienswijze Marterstichting nummer 23

4.2 Werkingsgebieden (kaarten)

In onderstaande tabel wordt weergegeven welke werkingsgebieden zijn gewijzigd. Daarbij wordt aangegeven of de wijziging ambtshalve heeft plaatsgevonden of naar aanleiding van een zienswijze.

Werkingsgebied	Wijziging	Aanleiding wijziging
Bestaand Stedelijk Gebied en Landelijk Gebied	De begrenzing van bestaand stedelijk gebied is aangepast bij de kernen XXX, XXX,. Zie voor een nadere toelichting de zienswijze van de gemeente Aa en Hunze. Het werkingsgebied 'Landelijk Gebied' is de contramal van 'Bestaand Stedelijk Gebied'. Dit werkingsgebied is daarom overeenkomstig aangepast.	Zienswijze gemeente Aa en Hunze en gemeente Westerveld.
'Hoogste bescherming' en 'Hoge bescherming'	De werkingsgebieden 'hoogste bescherming' en 'hoge bescherming' worden samengevoegd tot het werkingsgebied 'Aardkundige waarden Beschermingsniveau Hoog'. In juridisch opzicht wordt in lid 3 voor beide gebieden dezelfde regel gesteld, waardoor het efficiënter is één werkingsgebied aan te wijzen. De begrenzing zelf is niet gewijzigd.	Ambtshalve
'Provinciale weg' en 'provinciale wegen'	In de afgelopen periode zijn er wijzigingen geweest in het beheer. Het werkingsgebied is hiermee in overeenstemming gebracht.	Ambtshalve
Glastuinbouwlocatie	Aanpassing wordt doorgevoerd om overeen te komen met de beheersverordening Erica, Glastuinbouwgebied (2013)	Zienswijze Emmen

5. BEANTWOORDING PER ZIENSWIJZE

Onderstaand worden alle zienswijzen samengevat en van een reactie voorzien. Indien de zienswijze leidt tot een wijziging, dan staat dit vermeld in de laatste kolom. In het hoofdstuk 4 zijn deze wijzigingen ook terug te vinden.

Nr.	Indiener	Nr. deelreactie	Onderwerp	Samenvatting zienswijze	Reactie bevoegd gezag	Gevolgen omgevingsverordening
01	Natuur- en milieufederatie (NMF) mede namens Het Drentse Landschap en Natuurmonumenten	01-1	Artikel 3.22 functiewijziging verblijfsrecreatie naar wonen	De Natuur en Milieufederatie Drenthe geeft in haar zienswijze aan dat zij in artikel 3.22 en in de toelichting op dit artikel explicieter aangegeven moet worden dat een functiewijziging van verblijfsrecreatie naar wonen in NNN gebieden een aantasting van de natuurwaarden is. Deze aantasting dient gecompenseerd te worden. Deze eis zou expliciet moeten terugkomen in artikel 3.22.	<p>Veel vakantieparken in Drenthe liggen in het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN). Parken met een transformatieopgave kunnen op verschillende manieren positief bijdragen aan de ontwikkeling van milieu en landschap. Het uitgangspunt in de bescherming van het NNN is onder andere dat de kwaliteit, oppervlakte of samenhang tussen de gebieden van het Natuurnetwerk Nederland niet wordt aangetast.</p> <p>Het beschermingsregime voor de NNN is opgenomen in artikel 3.30 en 3.31 van de Provinciale Omgevingsverordening. Hierdoor dient altijd rekening gehouden te worden met de natuurwaarden van de NNN-gebieden. Het expliciet benoemen in artikel 3.22 van deze bescherming voegt hier in juridisch opzicht niet aan toe en is niet noodzakelijk. Daarbij kan met het voorstel van de NMF de indruk ontstaan dat bij artikelen waar e.e.a. niet is benoemd, kennelijk geen rekening hoeft te worden met het NNN of dat sprake is van een lichter regime. Dat is niet het geval. Om die reden wordt deze zienswijze niet overgenomen.</p>	Geen
		01-2	Artikel 3.25 Zonne-energie	Het vastzetten van de maximumoppervlakte wordt gebaseerd op een optelsom en is te weinig doorspekt van een gezamenlijke visie. Als voorbeeld wijst het NMF op de gemeente Meppel die een ambitie heeft van 5 hectare, terwijl de gemeente ernaast (Hoogeveen) een ambitie heeft	Met de regeling in de omgevingsverordening wordt een kader gegeven. Toch hechten we eraan dat het uiteindelijk een gemeentelijke bevoegdheid is om dit kader binnen de eigen gemeente nader uit te werken. Ook is het aan de gemeenten zelf om hun ambitie te bepalen. Deze ambitie wordt niet dwingend voorgeschreven.	Geen

				van 260 hectare. Het NMF wijst op een noodzaak tot clustering.	Om die reden wordt in de omgevingsverordening niet gestuurd op de exacte locaties van de zonneparken. Dit blijft uiteindelijk aan de gemeente om te beoordelen aan de hand van de juridische kaders, waaronder deze omgevingsverordening.	
		01-3	Artikel 3.26 Ontheffing	De NMF geeft aan dat de ontheffingscriteria verwarrend zijn, omdat deze grotendeels een herhaling zijn van de criteria waaraan alle 'reguliere' plannen worden beoordeeld. Naar aanleiding hiervan vreest de NMF voor willekeur. Voorts vraagt de NMF zich af of het verlenen van ontheffing in de ene gemeente leidt tot beperkingen in de andere gemeente.	Met de ontheffing is beoogd een mogelijkheid te creëren voor uitzonderlijke gevallen waarbij sprake is van een dusdanig goed plan dat het verbod hier niet aan in de weg mag staan. Met name het uitgangspunt van meervoudig ruimtegebruik brengt dit uitgangspunt onvoldoende tot uitdrukking. Duidelijk moet zijn dat het moet gaan om een plan dat afwijkt van het reguliere. De ingebrachte zienswijze leidt tot aanpassing van de omgevingsverordening. In het algemeen deel (hoofdstuk 2) van deze nota van antwoord wordt hierop ingegaan. Wat betreft de vraag over de gevolgen van een ontheffing het volgende. Het verlenen van ontheffing in de ene gemeente gaat niet ten koste van de mogelijkheden in de andere gemeente.	De regels en de toelichting worden aangepast.
		01-4	Regionale visie op energie-infrastructuur	De NMF verzoekt om het initiatief te nemen bij het opstellen van een regionale visie op energie-infrastructuur en zorgvuldig ruimtegebruik.	Hieraan wordt in RES-verband gewerkt.	Geen
02	TPSolar, Groenleven en Solarfields	02-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	Indieners zijn van mening dat het instellen van een maximumoppervlakte op basis van de RES-ambitie onjuist is. Zij wijzen op het gevaar dat een lappendeken aan kleine parkjes ontstaat. Daarbij wijzen indieners erop dat de aard van het energietransitieproces dynamisch is. Ook wijzen indieners erop dat kleine parken minder kans hebben op SDE-subsidie, waardoor het vastleggen van de RES-ambitie zou schuren met	Wat betreft het gevaar op een mogelijke lappendeken aan kleine parkjes, wordt verwezen naar de beantwoording bij deelreactie 01-2. Daaraan toegevoegd wordt het beeld niet herkend dat de regeling slechts mogelijkheden zou bieden voor kleinschalige parken. Binnen de randvoorwaarden is het aan de Drentse gemeenten om hier keuzes te maken. Wat betreft is naar onze mening geen sprake van frictie met de landelijke	Geen

			landelijke ambitie. Tot slot wordt in de zienswijze aangegeven dat sommige gemeenten zijn uitgegaan van een minimumambitie. Dit was mogelijk anders geweest wanneer gemeenten wisten dat deze ambitie in de omgevingsverordening zou worden verankerd.	regelgeving. Voorts wijzen wij erop dat de SDE-subsidie op zichzelf niet als leidraad heeft te gelden voor het provinciale (of gemeentelijke) ruimtelijke beleid. Tot slot wordt het beeld niet herkend dat de opgegeven ambities in de RES een minimum-ambitie zou betreffen. Dit blijkt niet uit de RES, maar ook niet uit de ontvangen zienswijzen van Drentse gemeenten.	
02-2	Artikel 3.25 Zonne-energie	Indieners stellen dat er onvoldoende ruimte is voor maatwerk bij de beoordeling van landschappelijke inpassing. Een groter park vraagt om andere dingen dan een kleiner park Indieners vragen zich af wanneer en op welke wijze een project aannemelijk maakt dat de opgewekte elektriciteit in de nabijheid gebruikt kan worden. Tot slot vragen indieners zich af waar de termijn van 25 jaar op is gebaseerd en vanaf wanneer de teller precies gaat lopen.	De stelling van indieners dat onvoldoende ruimte is voor maatwerk, wordt niet herkend. De regelgeving stelt weliswaar hoge eisen aan de zaken die moeten worden aangetoond en onderbouwd, maar dwingt niet tot een specifieke inrichting van de zonne-akker. Dit betekent dat er ruimte is om te kijken naar alle relevante feiten en omstandigheden. Daar hoort ook bij of het gaat om een relatief kleine zonne-akker of een grote. Anders dan indieners menen, is het niet zo dat de omvang van de zonne-akker niet kan worden meegewogen in de ruimtelijke afweging. In het verlengde van het bovenstaande worden op voorhand geen standaardafstanden gegeven voor de vraag of de opbrengsten van een zonne-akker in de nabijheid kunnen worden gebruikt. De achtergrond van de bepaling is, naast de doelstelling tot zorgvuldig ruimtegebruik, dat zonne-akkers gepaard moeten gaan met lage maatschappelijke kosten. Dit betekent ook dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de bestaande infrastructuur. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat de juiste functie op de juiste plek	Geen	

					<p>komt. Naarmate de afstand tot beschikbare energie-infrastructureur groter is, zal uitvoeriger moeten worden onderbouwd waarom de locatie desondanks toch aanvaardbaar is. Dat de specifieke locatie vanuit landschappelijk oogpunt geschikter is, kan daarbij een argument zijn. Wel dient dit argument te worden onderbouwd.</p> <p>Met de termijn van 25 jaar is aangesloten op de gemiddelde technische levensduur van de installaties. Daarbij is ook gekeken naar termijnen die in andere provincies worden gehanteerd. De teller gaat lopen vanaf het moment dat het besluit dat voorziet in de zonne-akker wordt verleend of vastgesteld. Overigens is het mogelijk ná het verstrijken van de termijn een nieuwe vergunning aan te vragen. Dit is ook tot uitdrukking gebracht in de toelichting bij de omgevingsverordening.</p>	
		02-3	Artikel 3.25 Zonne-energie	Indieners vragen zich af of een 'ecologisch zonnepark' als uitwerking wordt gezien van meervoudig ruimtegebruik of het dienen van provinciale doelen.	Zonne-akkers worden beoordeeld tegen de achtergrond van alle feiten en omstandigheden van dat specifieke geval. Of een zonne-akker aanvaardbaar is of niet wordt per geval beoordeeld.	Geen
03	Bronnen van Ons	03-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	Indieners zien graag dat niet gewerkt wordt met maximale hectares per gemeente. Het vastzetten van de maximumoppervlakte is gebaseerd op een optelsom en te weinig doorspekt met gezamenlijke visie. Ook biedt de aanpak te weinig flexibiliteit. Voorts wijst indiener op de toenemende vraag aan energie en vreest hij dat het uitruilen van energieopgaves wordt belemmerd. Ook stelt indiener dat er minder ruimte zal zijn voor een zorgvuldige ruimtelijke inpassing.	Verwezen wordt naar de beantwoording op deelreacties 01-2, 02-1 en 02-2.	Geen

		03-2	Artikel 3.25 Zonne-energie	<p>Indieners stellen voor om twee extra criteria op te nemen, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> o in het omgevingsplan moet inzicht worden gegeven hoe het streven naar 50% lokaal eigendom is ingevuld of een degelijke motivatie bevatten waarom ervan is afgeweken. o In het omgevingsplan moet inzicht worden gegeven welke mogelijkheid voor omwonenden er is om te participeren in de ontwikkeling en opbrengst van het zonnepark en hoe zij tot dan toe zijn meegenomen in het proces om te komen tot een omgevingsvergunning. 	<p>Met de zienswijze benadrukt Bronnen van Ons het belang bij een goede participatie van de omgeving. Als provincie onderschrijven wij dit uitgangspunt en stellen hiervoor, binnen de geldende juridische kaders, enkele voorwaarden. In het bijzonder staan deze voorwaarden opgenomen in de Beleidsregel Zon waarnaar wordt verwezen in artikel 3.25, derde lid, van de Omgevingsverordening. Momenteel worden geen juridische mogelijkheden gezien om financiële participatie op de wijze af te dwingen die wordt voorgesteld. Onder meer om die reden worden de voorgestelde criteria niet overgenomen.</p>	Geen
04	Rechtsom juristen namens Chint Solar Nederland, TPSolar B.V. en Ankehaar Solar	04-1	Artikel 3.25 Zonne-energie en artikel 3.26 onthefing	<p>De opgenomen regeling met betrekking tot zonne-akkers beperkt de vestigingsmogelijkheden naar de mening van indieners onevenredig. Daarbij ontbeert de regeling een wettelijke grondslag en is de regeling in strijd met vigerende regelgeving en jurisprudentie (Urgenda-arrest van de Hoge Raad).</p> <p>Met de regelgeving zou de haalbaarheid van de doelstellingen in de RES worden gefrustreerd dan wel onmogelijk worden gemaakt.</p> <p>De stelling dat het maximum moet bijdragen aan het beperken van de aantasting van het landschap wordt volgens indieners niet onderbouwd. Dit is volgens indieners in strijd met het motiveringsbeginsel.</p> <p>Indieners wijzen erop dat er niet genoeg dakoppervlakte beschikbaar is om de RES-doelstellingen te behalen. Dit maakt dat de ontwerp-Omgevingsverordening in strijd met artikel 3:2 van</p>	<p>Indiener ziet in overwegende mate juridische problemen bij de vormgeving van de huidige regelgeving. De grondslag van de regelgeving is terug te vinden in artikel 2.22 van de Omgevingswet. Deze bepaling geeft provinciale staten, kort gezegd, de bevoegdheid om regels te stellen omtrent de inhoud van omgevingsplannen en omgevingsvergunningen. Deze bevoegdheid bestaat indien dat vereist is voor een doelmatige en doeltreffende behartiging van het provinciaal belang. In de toelichting bij de Omgevingsverordening is uitvoerig gemotiveerd welk provinciaal belang in dit geval aan de orde is.</p> <p>In de regelgeving is daarnaast rekening gehouden met de doelstellingen in de RES. Dat eisen worden gesteld aan de onderbouwing van dergelijke plannen, maakt niet dat deze onmogelijk zouden zijn. Daar komt bij dat de opgenomen maximale oppervlaktes zijn afgestemd op de RES-ambities. Wat dat betreft wordt indiener niet</p>	Geen

			<p>de Algemene wet bestuursrecht zou zijn voorbereid.</p> <p>Het is volgens indieners in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur om de ontwikkeling van zon op dak te stimuleren door een andere ontwikkeling te ontmoedigen. Deze systematiek zou de regeling volgens indiener bevatten en past een bestuursorgaan niet.</p> <p>Indieners zijn van mening dat GS de eigen verantwoordelijkheid ontloopt door zelf geen gericht actief beleid te voeren en hiervoor middelen beschikbaar te stellen.</p> <p>Initiatiefnemers vinden begrippen als 'evenwichtige verhouding' en 'significante ontwikkeling' dermate vaag dat sprake is van een bepaling die in strijd is met de rechtszekerheid.</p> <p>Gelet op dit alles verzoeken indieners om niet langer een maximum op te nemen. Dat er een mogelijkheid is tot ontheffing maakt dit niet anders, omdat de voorwaarden waaronder ontheffing kan worden verleend geen betrekking hebben op de door indieners gesignaleerde gebreken.</p> <p>Voorts verzoeken indieners om in overeenstemming met de RES het werken met meervoudig ruimtegebruik aan te wijzen als streven in plaats van plicht.</p> <p>Initiatiefnemers menen dat er aanleiding is voor het opnemen van overgangsrecht. Dit zou de</p>	<p>gevolgd in zijn betoog dat RES-doelen niet kunnen worden behaald. Wel is het zo dat de provincie kwalitatief hoogwaardige plannen nastreeft. Voor het opnemen van overgangsrecht wordt geen aanleiding gezien. De regelgeving gaat immers uit van absolute getallen. Het realiseren van een plan vóór het ingaan van deze verordening heeft daarmee geen ander gevolg dan het realiseren van een plan na het ingaan van deze verordening. In beide gevallen zal een gedeelte van het maximum zijn gebruikt.</p> <p>De stelling dat de dakoppervlakte niet genoeg is om de RES-doelstellingen te behalen, wordt op zichzelf onderschreven. Indieners gaan er bij deze stelling echter aan voorbij dat deze eis pas wordt gesteld wanneer in een gemeente het gestelde maximum al is bereikt. Het behalen van het maximum impliceert ook het behalen van de RES-doelstellingen, waardoor het stellen van deze eis bij het verlenen van ontheffing geen invloed heeft op de mogelijkheid tot het behalen van de RES-doelstellingen. Voor het overige wordt verwezen naar de beantwoording bij deelreacties 01-2, 02-1 en 02-2.</p>	
--	--	--	---	--	--

				<p>rechtszekerheid van lopende vergunningaanvragen ten goede komen.</p> <p>Tot slot wijzen indieners erop dat de Omgevingsverordening exceptief door de bestuursrechter kan worden getoetst waaruit zou kunnen volgen dat onderdelen van de verordening buiten toepassing blijven of onverbindend worden verklaard wegens strijd met hogere regelgeving of algemene rechtsbeginselen.</p>		
05	Energiecooperatie Noordsevel d U.A.	05-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	<p>Indiener is geschokt door de werkwijze die is gehanteerd bij de regeling met betrekking tot zonne-akkers. Met deze werkwijze wordt een rem gezet op de energietransitie. Daarbij wordt de regeling door indiener gezien als het eenzijdig wijzigen van de spelregels. In de RES is volgens indieners afgesproken dat een minimumbod wordt opgenomen. Dit wordt nu ten onrechte uitgelegd als maximumlimiet. Deze werkwijze wordt gezien als onbetrouwbaar.</p> <p>Indiener is betrokken bij de ontwikkeling van een zonnepark waarmee de RES-ambitie voor de gemeente Noordenveld in één keer wordt gehaald. Het is volgens indiener onbestaanbaar dat dit zou betekenen dat er in de komende 9 jaar geen zonnepark meer bij kan.</p>	<p>Verwezen wordt naar de beantwoording bij deelreacties 01-2, 02-1 en 02-2.</p> <p>Daarnaast wordt aangegeven dat boven het maximum een mogelijkheid bestaat voor het bij uitzonderlijke gevallen verlenen van ontheffing. In die zin is het niet uitgesloten dat in de komende 9 jaar een zonnepark wordt ontwikkeld in een gemeente waar het maximum is bereikt.</p>	Geen
		05-2	Artikel 3.26 Ontheffing	<p>De eis tot meervoudig ruimtegebruik is volgens indiener vaag en niet onderbouwd. Indiener meent dat met deze eis bewust een situatie wordt nagestreefd waarmee naar willekeur plannen kunnen worden tegengewerkt.</p>	<p>Alhoewel geen situatie van willekeur wordt nagestreefd, bestaat wel aanleiding om de regelgeving op dit punt aan te passen. Verwezen wordt naar de deelreactie bij 01-3 en het algemeen deel van deze nota van antwoord (hoofdstuk 2).</p>	De regels en de toelichting worden aangepast.

06	Powerfield	06-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	<p>Indiener wijst op een onjuiste verwijzing in de ontwerptekst. De bijlage wordt ten onrechte niet genummerd. Gesproken wordt van 'bijlage #'.</p> <p>Ook verzoekt indiener om het verlengen van de termijn als opgenomen in artikel 3.25, tweede lid, sub g, van de omgevingsverordening van 25 jaar naar 30 jaar.</p>	<p>Inderdaad gaat het hier om een onjuiste verwijzing. Deze verwijzing wordt gecorrigeerd in de definitieve omgevingsverordening.</p> <p>Voor het verlengen van de termijn wordt verwezen naar de beantwoording bij deelreactie 02-2 (onderaan).</p>	De regels worden aangepast.
		06-2	Artikel 3.26 Ontheffing	Indiener vraagt zich af of de voorwaarden van Artikel 3.26 cumulatief zijn. Meer specifiek vraagt indiener zich af of met het voldoen aan een combinatie van functies als bedoeld in artikel 3.25, lid 2 tevens wordt voldaan aan de eis tot meervoudig ruimtegebruik als bedoeld in Artikel 3.26.	<p>De ontheffing wordt naar zijn aard alleen toegepast wanneer sprake is van een uitzonderlijke situatie waarmee geen rekening is gehouden (zie ook hoofdstuk 2 van deze nota). Het onderscheid tussen de eisen in Artikel 3.25 en 3.26 op het vlak van meervoudig ruimtegebruik is wat dat betreft onvoldoende duidelijk. De door indiener gestelde vraag moet daarom ontkennend worden beantwoord. Wel geeft de vraag aanleiding tot een wijziging in de omgevingsverordening. Hiertoe wordt ook verwezen naar de deelreactie bij 01-3.</p> <p>De voorwaarden van de ontheffing zijn wel cumulatief bedoeld. Het is dus niet zo dat het voldoende is om aan één van de voorwaarden te voldoen. Het gaat om alle voorwaarden.</p>	De regels en de toelichting worden aangepast.
		06-3	Artikel 3.26 Ontheffing	<p>Indiener vraagt naar de interpretatie van 'meervoudig ruimtegebruik' bij een tweetal voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indiener veronderstelt dat waterberging onder zonnepanelen kan worden gezien als dubbel ruimtegebruik, en - Indiener vraagt zich af of veenoxidatie en peilbeheer ook kunnen worden gezien als meervoudig ruimtegebruik. 	In algemene zin kan niet vooraf worden aangegeven wanneer wel of niet aan een voorwaarde wordt voldaan. Ook kan niet in algemene zin worden aangegeven wanneer een ontheffing wel of niet wordt verleend. Dit komt neer op een beoordeling van het plan tegen de achtergrond van de ruimtelijke situatie en gebiedsopgaven die ter plaatse spelen. Zie hiervoor ook de deelreactie bij 06-2.	Geen

07	Rijksvastgoedbedrijf	07-1	<p>Artikel 3.22 Functiewijziging verblijfsrecreatie naar wonen</p>	<p>Het Rijksvastgoedbedrijf concludeert dat artikel 3.22 wordt ingevoegd naar aanleiding van de wijziging van het Besluit omgevingsrecht, waarmee de mogelijkheid om een functiewijziging van recreatie naar wonen kan worden toegestaan met gebruikmaking van de zogeheten kruimellijst.</p> <p>Het Rijksvastgoedbedrijf adviseert een algemene uitzonderingsbepaling toe te voegen voor gevallen, waarbij niet aan de voorkeurswaarde van 50 dB(A) wordt voldaan. Daaraan zou kunnen worden toegevoegd dat, overeenkomstig de richtlijn uit de Brochure Handleiding Bedrijven en Milieuzonering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten in situaties gelegen binnen 1500 meter vanaf de grens van militaire oefen en schietterreinen advies van het Ministerie van Defensie ingewonnen dient te worden voordat een besluit tot functiewijziging van verblijfsrecreatie naar wonen wordt genomen.</p>	<p>De huidige ontwikkelingen rondom de aanpassing van het Besluit omgevingsrecht voor 'het verruimen van de mogelijkheden van omgevingsvergunning voor de bewoning van recreatiewoningen' spelen geen rol in de vaststelling van deze regels. De voorgestelde wijziging betreft slechts een toevoeging aan het reeds bestaande artikel 3.22. Dit blijkt ook uit de begripsomschrijving van 'ruimtelijk plan' als opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018. Hieruit volgt dat de regels van de Provinciale Omgevingsverordening niet van toepassing zijn op het verlenen van een omgevingsvergunning op grond van artikel 2.12, eerste lid, sub, onder 2, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De vergunning die kan worden verleend op basis van de kruimellijst, valt daarmee niet onder het toepassingsbereik van deze verordening.</p> <p>Met dit artikel 3.22 beogen we om maatwerk op parkniveau te kunnen bieden, mits er sprake is van een goed transformatieplan. Algemene uitzonderingsbepalingen voor individuele recreatiewoningen passen niet bij het doel van dit artikel.</p> <p>We hebben er alle vertrouwen in dat de Drentse gemeenten advies inwinnen van het Ministerie van Defensie indien er sprake is van ontwikkelingen binnen de contouren van 1500 meter vanaf de grens van militaire oefen en schietterreinen. Uw zienswijze geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing van artikel 3.22.</p>	Geen
----	----------------------	------	--	--	---	------

08	Indiener 8	08-1	Grondwaterbeschermingsgebied en Nationaal Park Drentsche Aa	<p>Indiener wijst op het grote aantal verspreid staande artikelen dat van toepassing is op het grondwaterbeschermingsgebied en het Nationaal Park Drentsche Aa. Indiener pleit voor meer onderlinge verbanden tussen de artikelen 2.34, 2.27 en 2.28 alsmede artikel 6.1, 6.3 en 6.16 tot en met 6.18 van de Omgevingsverordening.</p> <p>Voorts zijn er nieuwe kapitaalintensieve functies in gebieden waarin dit volgens de Omgevingsverordening niet is toegestaan. Indiener vraagt zich af of toezicht, vergunningverlening en handhaving hier aan de orde zijn. Indiener verzoekt daarbij om de teelt van lelies en bollen in het Nationale Park voor esdorpen en beekdalen in het grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa te verbieden en te saneren door verduidelijking van de nieuwe Omgevingsverordening.</p>	<p>Het punt van indiener dat een groot aantal artikelen verspreid staan heeft betrekking op de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018. Bij het opstellen van de Omgevingsverordening Drenthe 2023 (de onderhavige verordening) is deze verspreiding ook geconstateerd.</p> <p>Om die reden heeft 'grondwaterbescherming' zijn eigen hoofdstuk gekregen, namelijk hoofdstuk 6 grondwaterbescherming. De verspreide artikelen zijn daarmee samengevoegd.</p> <p>De regels met betrekking tot kapitaalintensieve functies hebben betrekking op de inhoud van omgevingsplannen. Dit zijn geen regels waar gedeputeerde staten rechtstreeks handhaaft.</p>	Geen
		08-2	Ruimte-voor-ruimte regeling	Indiener stelt voor om de ruimte-voor-ruimte regeling in die zin uit te breiden dat drie of vier landschapswoningen mogelijk kunnen worden gemaakt, indien 5000 m ² aan bestaande agrarische bedrijfsbebouwing wordt gesaneerd.	De ruimte-voor-ruimte regeling wordt binnenkort geactualiseerd. De specifieke contouren hiervan zijn in dit stadium nog niet voldoende uitgewerkt om in deze procedure mee te nemen, maar de verwachting is wel dat dit op afzienbare termijn alsnog gebeurt.	Geen.
		08-3	Artikel 6.19	Indiener geeft aan dat artikel 6.19 moeilijk te begrijpen is, en vraagt zich af wat de functie is van dit artikel.	<p>Het artikel waar indiener naar refereert maakt geen onderdeel uit van de voorliggende omgevingsverordening. Deze zienswijze kan daarom niet leiden tot wijziging van de onderhavige omgevingsverordening.</p> <p>Het artikel waarop indiener doelt, heeft betrekking op gebieden die op grond van artikel 1.2, vijfde lid, van de Wet milieubeheer zijn</p>	Geen

					aangewezen. Van deze aanwijzingsmogelijkheid is tot op heden geen gebruik gemaakt. Gelet hierop heeft het artikel nog geen functie. Onder de Omgevingswet keert dit artikel niet terug in de Omgevingsverordening Drenthe 2023.	
		08-4	Beleidskaarten	Indiener doet diverse voorstellen voor het aanpassen van beleidskaarten als opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018. Meer specifiek betreft het beleidskaart A, D1 en D7.	Het uitgangspunt is om hoofdzakelijk beleidsneutraal over te gaan. Wel is er ruimte voor correcties en kleine bijstellingen. De voorstellen die worden gedaan door indiener vallen hier echter niet onder te scharen. Daarnaast bevat de Omgevingsverordening Drenthe 2023 niet de beleidskaarten A, D1 en D7. Voorts gaat indiener niet in op achterliggende redenen die aanleiding geven voor de door indiener voorgestane wijziging. Om die reden wordt deze zienswijze niet overgenomen.	Geen
9	Gemeente Midden-Drenthe	09-1	Artikel 3.22 Functiewijziging verblijfsrecreatie naar wonen	De gemeente Midden-Drenthe kan zich niet vinden in artikel 3.22 lid 1 sub d waarin stacaravans uitgesloten worden van transformatie tenzij de functiewijziging van de stacaravan gepaard gaat met een ruimtelijke verbetering. De gemeente is hierbij van mening dat er nu ook stacaravans zijn met een hoge ruimtelijke kwaliteit die door deze extra bepaling onterecht niet meer in aanmerking komen voor transformatie. Wanneer er wel of niet sprake is van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit is lastig te toetsen. De gemeente pleit er dan ook voor om lid 1 sub d niet toe te voegen. Met de toets aan het Bouwbesluit en Woonplan (lid e) en de voorwaarde dat de ruimtelijke meerwaarde onderbouwd dient te worden (lid f) wordt de ruimtelijke kwaliteit voldoende geborgd.	Met de gemeente Midden-Drenthe zijn wij van mening dat niet elke stacaravan in 'slechte' staat verkeert. Die constatering doet echter niet af aan het feit dat een stacaravan een andere ruimtelijke uitstraling met zich meebrengt dan een reguliere recreatiewoning. De bepaling moet worden gezien als maatwerkbepaling die recht doet aan het specifieke ruimtelijke karakter van stacaravans. Met specifiek wordt niet negatief bedoeld. Hiermee sluiten we aan op de gangbare praktijk waarin een ruimtelijk onderscheid tussen een recreatiewoning en een stacaravan gebruikelijk is. De bouwtechnische voorschriften (Besluit bouwwerken leefomgeving) ondervangen enkel de woonbaarheid en niet de ruimtelijke uitstraling	Geen

				<p>van stacaravans of vergelijkbare bouwwerken. Lid 1, sub d biedt aan Gedeputeerde Staten daarom de grondslag om de uiterlijke verschijningsvorm en de randvoorwaarden voor inpassing, omvang, inhoud en uiterlijk van de woning van stacaravans te betrekken in de belangenafweging bij transformatie.</p> <p>We leveren maatwerk op parkniveau waarbij een goed transformatieplan de basis is. We zijn van mening dat lid 1, sub d ruimte biedt voor maatwerk. Een functiewijziging is immers mogelijk indien deze gepaard gaat met een verbetering van de uiterlijke verschijningsvorm.</p>	
	09-2	Artikel 3.25 Zonne-energie	<p>De gemeente Midden Drenthe geeft in haar zienswijze aan dat zij in de Duurzaamheidsvisie onderscheid heeft gemaakt tussen kleine lokale initiatieven (maximaal 2,5 hectare) en grotere initiatieven. Voor parken groter dan 2,5 hectare is de gemeente enthousiast over de in de gewijzigde omgevingsverordening opgenomen beschermende regels. Wel vraagt de gemeente zich af hoe getoetst moet worden of er niet binnen bestaand stedelijk gebied aan de behoefte voor zonne-energie voldaan kan worden. De gemeente stelt voor om dit bij de gemeente te laten, omdat zij het beste op de hoogte zijn van de lokale situatie en lokale belangen.</p> <p>Tevens is de gemeente van mening dat de beschikbare netcapaciteit en de afstand tot beschikbare aansluitingspunten niet leidend moet zijn. Het landschap moet het toetsingscriterium voor de locatiekeuze zijn en niet de techniek.</p>	<p>Voor zover de gemeente Midden-Drenthe met haar zienswijze heeft willen wijzen op de rolverdeling tussen provincie en gemeente, de beschikbare netcapaciteit en de mogelijkheden tot maatwerk bij kleine parken wordt verwezen naar de deelreactie bij 02-1 en 02-2.</p> <p>Wat betreft de toets of ruimte is binnen bestaand stedelijk gebied, kunnen vergelijkingen worden getroffen met de ladder voor duurzame verstedelijking. Uit de onderbouwing moet blijken hoeveel ruimte er binnen bestaand stedelijk gebied beschikbaar is en hoe dit zich verhoudt met de behoefte waarin het plan voorziet.</p> <p>Tot slot klopt de veronderstelling van de gemeente Midden-Drenthe dat de nieuwe regels geen betrekking hebben op de mogelijkheden die staan opgenomen in een al vastgesteld facetplan. Desondanks wil dat niet zeggen dat de regels in</p>	Geen

				<p>Deze locatiekeuze dient bij de gemeente en daarmee bij de inwoners te liggen.</p> <p>De gemeente constateert verder dat de maximale oppervlakte voor kleine zonneparken (140 m²) kleiner is dat de oppervlaktemaat in de gemeentelijke duurzaamheidsvisie. Die grotere oppervlaktemaat is opgenomen in het facetbestemmingsplan 'Kleine windmolens en Kleinschalige zonneparken'. In dit facetplan is een eenvoudige regeling voor zonneparken tot 2,5 hectare opgenomen. De door de provincie opgestelde regels zijn strenger waardoor de gemeente zich afvraagt of voor kleine zonneakkers de businesscase nog wel haalbaar is en of de duurzaamheidsdoelstellingen door dit nieuwe beleid wel gehaald kunnen worden.</p> <p>Ten slotte merkt de gemeente op dat kleine zonneparken door de gemeente vergund kunnen worden via een binnenplanse omgevingsvergunning en dat daardoor de POV niet getoetst hoeft te worden. Helaas geldt dit niet voor de gehele gemeente waardoor er nu twee beleidskaders gaan gelden. Dit vindt de gemeente onwenselijk.</p>	<p>de omgevingsverordening geen consequenties hebben. Voor de vraag of het maximum wordt overschreden is van belang dat wordt uitgegaan van absolute getallen. Hierbij is doorslaggevend waar zonneparken bij recht kunnen worden geplaatst. Hierbij wordt ook de plancapaciteit betrokken die is vastgelegd in al vastgestelde bestemmingsplannen. Indien de gemeente Midden-Drenthe voornemens is te voorzien in een nieuw zonne-akker zal moeten worden onderbouwd of hiervoor ontheffing benodigd is. Bij deze afwijking moet worden betrokken welke plancapaciteit aanwezig is, waaronder ook het aangehaalde facetplan. Met andere woorden: de mogelijkheden in het facetplan tellen mee in de beoordeling van toekomstige initiatieven. De stelling van de gemeente Midden-Drenthe dat nu twee beleidskaders gelden wordt gedeeld, maar is inherent aan het gegeven dat er meerdere plannen worden vastgesteld binnen dezelfde gemeente. In die zin geeft de voorliggende wijziging van de omgevingsverordening niet de aanleiding hiervoor.</p>	
		09-3	Artikel 3.16 woningbouw	<p>In de zienswijze wordt gewezen op het feit dat de woonvisie niet altijd heel gedetailleerd is en niet altijd informatie op kernniveau bevat. Volgens de gemeente is het beter om de behoefte-raming te koppelen aan het omgevingsplan en niet alleen de woonvisie. Naar aanleiding hiervan doet de gemeente het voorstel om van artikel 3.16, eerste lid, te maken: "mits de behoefte bij</p>	<p>De insteek van de Omgevingsverordening Drenthe 2023 is om te komen tot een beleidsneutrale omzetting van de voormalige provinciale omgevingsverordening 2018.</p> <p>De provincie hecht aan de programmerende functie van de woonvisie. Het al te zeer bieden van mogelijkheden om de woonvisie te omzeilen</p>	Geen

				<p>vaststelling is aangetoond en het plan passend is binnen de gemeentelijke woonvisie”.</p> <p>Voorts wijst de gemeente Midden-Drenthe op de ontwikkelingen in de woningmarkt. De gemeente is bezig met een woningmarktonderzoek dat uiteindelijk wordt opgenomen als addendum bij de woningvisie. De gemeente vraagt zich af of dit addendum kan worden betrokken bij de vraag of sprake is van een woningbehoefte in de zin van artikel 3.16 van de Omgevingsverordening.</p>	<p>of de rol van de visie te marginaliseren doet aan deze functie af.</p> <p>Het tijdig en regelmatig actualiseren van de woonvisie op basis van recent woningmarktonderzoek past hier wel goed bij. Wat dat betreft kan het addendum worden betrokken, zo lang deze wel zijn uitwerking krijgt in de woonvisie.</p>	
10	Gemeente Emmen	10-1	Artikel 3.14 Overige agrarische activiteiten	De gemeente Emmen heeft geconstateerd dat op kaart D9 het glastuinbouwgebied Erica niet overeenkomt met de begrenzing van het glastuinbouwgebied, zoals bepaald in de structuurvisie "Erica, Glastuinbouwgebied (2013)" en de beheersverordening "Erica, Glastuinbouwgebied (2013)". De gemeente verzoekt om de begrenzing hierop aan te passen.	Naar aanleiding van de ingediende zienswijze wordt het werkingsgebied 'glas tuinbouw' aangepast.	Ja, het werkingsgebied wordt aangepast.
		10-2	Artikel 3.20 Detailhandel	Gezien de leegstand in het centrum van Emmen en de inzet en investeringen die worden gedaan in het voorkomen van leegstand heeft de gemeente Emmen zorgen bij de mogelijke ontwikkelingen van detailhandelsactiviteiten buiten het centrumgebied. In de gewijzigde ontwerp omgevingsverordening maakt de provincie Drenthe het vestigen van detailhandel buiten het centrumgebied mogelijk. Uitgezonderd zijn alleen detailhandel in de branchegroep dagelijkse goederen en de branchegroep mode en luxe. De gemeente verzoekt om deze beperking te vergroten waarmee alleen de branches: met een groot oppervlak voor uitstalling vanwege aard en omvang van volumineuze goederen in de branches	Wij delen uw zorgen wat betreft de ontwikkeling van detailhandelsactiviteiten buiten centrumgebieden. In de onderbouwing van 'doelen en maatregelen in de Omgevingsverordening aan artikel 15 lid 3 van de Europese Diensten-richtlijn' (kortweg 'de Onderbouwing') is de noodzakelijkheid en ook de evenredigheid van dergelijke regels toegelicht. De regels houden namelijk een beperking in voor de vestigingsmogelijkheden voor bepaalde soorten detailhandel in gebieden buiten de bestaande centrumgebieden (bestaande winkelgebieden) en zijn alleen mogelijk indien deze voldoen aan de eisen die in artikel 15 lid 3 van de Europese Diensten-richtlijn zijn omschreven.	De toelichting bij de omgevingsverordening wordt aangevuld.

				<p>doe-het-zelf, woninginrichting en tuinartikelen buiten het centrumgebied worden toegestaan.</p>	<p>De regels voor detailhandel in artikel 3.20 in de Ontwerp Omgevingsverordening Drenthe 2023 zijn opgesteld om de vitaliteit en de leefbaarheid van de bestaande centrumgebieden c.q. bestaande winkelgebieden maximaal te ondersteunen en te beschermen en om leegstand in deze gebieden te voorkomen. Het is een voortzetting van het huidige beleid.</p> <p>Wel is het, zoals de gemeente Emmen terecht stelt, goed mogelijk dat er op lokaal niveau sprake is van een lokale situatie die noopt tot scherpere regels. De regels geven ruimte voor de gemeente om deze scherpere regels op te nemen in hun omgevingsplannen. Deze scherpere regels worden echter niet op provinciaal niveau opgenomen, omdat de situatie in Emmen niet overeen hoeft te komen met de situatie in andere Drentse gemeenten. Met de regels wordt beoogd enerzijds een duidelijk kader te stellen met daarin ruimte voor gemeenten om ruimtelijke keuzes af te stemmen op de lokale situatie</p> <p>Uw zienswijze geeft onzes inziens daarom geen aanleiding tot aanpassing van artikel 3.20. Wel voegen we naar aanleiding van uw zienswijze de Onderbouwing toe aan de toelichting van de onderhavige omgevingsverordening.</p>	
	10-3	Artikel 3.25 Zonne-energie	De gemeente Emmen geeft in haar zienswijze aan dat in bijlage X (maximale oppervlakte zonne-energie per gemeente) niet de juiste oppervlakte voor de gemeente Emmen is	Bij de vaststelling van de omgevingsverordening wordt uitgegaan van de ambities in de vastgestelde RES. Hieruit valt af te leiden dat moet worden uitgegaan van 253 hectare voor de gemeente Emmen. De omgevingsverordening wordt	De bijlage bij de regels wordt aangepast	

				benoemd. In plaats van 163 hectare dient dat 257 hectare te zijn.	op dit punt aangepast om overeen te komen met de ambities uit de RES.	
		10-4	Artikel 3.22 Functiewijziging verblijfsrecreatie naar wonen	De gemeente Emmen merkt op dat in artikel 3.22 met de bijbehorende uitleg van het begrip vakantiepark in artikel 1.1 niets wordt geregeld ten aanzien van campings. De gemeente vraagt zich af of het artikel daarmee volledig is.	Met artikel 3.22 beogen we levensvatbare langjarige exploitatie van bedrijven in de verblijfsrecreatiesector te borgen. Daarmee willen we de mogelijkheden voor oneigenlijk gebruik, zoals permanente bewoning, voorkomen. Onder de verblijfsrecreatiesector vallen onder andere vakantieparken, campings, groepsaccommodaties en hotels. Naar aanleiding van uw zienswijze passen wordt de begripsbepaling van de Omgevingsverordening aangepast.	De regels en toelichting worden aangepast.
		10-5	Formulering instructieregel	De gemeente Emmen wijst erop dat de instructieregels vaak beginnen met de zinsnede 'een omgevingsplan kan voorzien'. De gemeente wijst erop dat er ook andere wettelijke figuren zijn waarmee ruimtelijke ontwikkelingen kunnen worden mogelijk gemaakt, zoals de buitenplanse omgevingsvergunning.	De constatering van de gemeente Emmen dat er meer juridische figuren zijn dan het omgevingsplan klopt. Het Besluit Kwaliteit Leefomgeving regelt in artikel 8.0b, eerste lid, onder b, dat de instructieregels in de omgevingsverordening die zijn gericht tot omgevingsplannen van overeenkomstige toepassing zijn op de verlening van omgevingsvergunningen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Wat dat betreft voorziet de Omgevingswet al in de bredere werking die de gemeente Emmen voor ogen heeft. Om de bepalingen leesbaar te houden, is ervoor gekozen om niet elke wettelijk figuur afzonderlijk te benoemen. Wel is in de toelichting bij hoofdstuk 3 aangegeven op welke instrumenten de regels van toepassing zijn.	Geen
		10-6	Regionale Verdringingsreeks	In artikel 10.11 onder 2 wordt ingegaan op de "regionale verdringingsreeks" bij een onmiddellijk dreigend watertekort. Onder andere wordt	Veengronden vallen wat betreft de verdringingsreeks onder categorie 1.2. Categorie 1 wordt door het Rijk vastgesteld. In de provinciale	Geen

				prioriteit toegekend aan de peilen van klei- en zandgebieden. De gemeente geeft aan dat, met het oog op veenoxidatie door droogte, aandacht gevraagd wordt voor de positie van kwetsbare veengronden. Deze worden volgens de gemeente nu niet benoemd.	verordening wordt alleen de verdringingsreeks voor de categorieën 3 en 4 opgenomen.	
		10-7	Ruimte-voor-ruimte	De gemeente Emmen stelt voor om in de ruimte-voor-ruimte regeling een mogelijkheid te verwerken waarbij de sloop van voormalige agrarische bebouwing binnen bestaand stedelijk gebied, rechten oplevert voor de bouw van compensatiewoningen in het landelijk gebied.	De ruimte-voor-ruimte regeling is primair bedoeld om te komen tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied. Om die reden kan het bouwen van goed ingepaste compensatiewoningen gerechtvaardigd zijn, indien daar landschapsverstorende agrarische bebouwing voor wordt verwijderd. Het bouwen van woningen in het buitengebied ter compensatie van verwijdering van agrarische bebouwing binnen bestaand stedelijk gebied, past echter niet goed bij deze doelstelling. Om die reden wordt deze zienswijze niet overgenomen.	Geen
11	Gemeente De Wolden	11-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	De gemeenten De Wolden en de gemeente Hoozevee hebben een gezamenlijke zienswijze ingediend.	Zie voor de beantwoording nr. 17	Geen
12	Gemeente Aa en Hunze	12-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	De gemeente Aa en Hunze verwijst in haar zienswijze naar een eerdere brief waarin de gemeente aandringt op het loslaten van het kwantitatieve plafond voor zonne-akkers dan wel deze te baseren op een waarde die vergelijkbaar is met de andere gemeenten. Desondanks constateert de gemeente dat het plaatsen van zonnevelden wel is gemaximeerd op 24 hectare. Ondanks dat de gemeente de motieven hiertoe met de provincie deelt, kan de gemeente zich niet vinden in het middel van maximeren. De gemeente heeft zelf beleid opgesteld voor het realiseren van kleinschalige zonne-akkers tot	Voor zover de gemeente Aa en Hunze van mening is dat het opgenomen maximum niet wenselijk en beperkend is, wordt verwezen naar deelreactie 02-1 en 02-2. In haar zienswijze stelt de gemeente Aa en Hunze voor om een ontheffingsbevoegdheid op te nemen die kan worden toegepast wanneer sprake is van voldoende draagvlak. Alhoewel wij deze wens kunnen volgen, zijn wij van mening dat het huidige wettelijke kader hiertoe geen mogelijkheden geeft. Alhoewel de Omgevingswet een belangrijkere plek inruimt voor het	De bijlage bij de regels wordt aangepast

			<p>een oppervlakte van 10 hectare. Graag zouden ze dit beleid blijven hanteren. Het beleid van de provincie wordt als te streng beschouwd.</p> <p>De gemeente verzoekt om eerst binnen het traject van de RES Drenthe te gaan sturen op kwalitatieve criteria en het effect van dat beleid te beoordelen voordat het voorgestelde beleid van de provincie lokaal beleid overruled. Eventueel zou ook een ontheffing in het provinciale beleid toegevoegd kunnen worden die het mogelijk maakt om meer dan het gestelde maximale oppervlakte aan zonne-akkers mogelijk te maken wanneer sprake is van voldoende draagvlak.</p> <p>Hoewel de gemeente de voorkeur voor zon op dak boven zon op land deelt is de gemeente van mening dat deze voorkeur geen argument is om zonne-akkers in maximale omvang te beka-deren.</p> <p>Ten slotte geeft de gemeente aan dat dat in bijlage X de maximale oppervlaktes voor zonneparken uit de concept-RES zijn overgenomen. Verzocht wordt om de oppervlakten uit de RES 1.0 op te nemen. Dit is voor Aa en Hunze 64 hectare in plaats van de 24 hectare die nu nog in bijlage X is benoemd</p>	<p>verkrijgen van draagvlak, blijft het in algemene zin zo dat besluiten worden genomen op basis van hun gevolgen voor de fysieke leefomgeving. In die afweging speelt draagvlak weliswaar een rol, maar is niet als enige doorslaggevend.</p> <p>Het verzoek van de gemeente Aa en Hunze om uit te gaan van de definitieve RES-ambitie wordt overgenomen. De omgevingsverordening wordt hierop aangepast.</p>	
	12-2	Artikel 3.26 Ontheffing	De gemeente geeft aan dat in Artikel 3.26 lid 2 verwezen wordt naar het gemeentelijk ruimtelijk beleid. De gemeente is van mening dat dit het gemeentelijk duurzaamheids- of participatiebeleid dient te zijn.	De verwijzing in artikel 3.26, tweede lid, van de Omgevingsverordening heeft niet uitsluitend betrekking op gemeentelijk duurzaamheids- of participatiebeleid. Zie voor de toepassing van de	Geen

					ontheffing ook hoofdstuk 2 van deze nota van antwoord.	
		12-3	Begrenzing bestaand stedelijk gebied	<p>De gemeente geeft aan dat het werkingsgebied 'Bestaand Stedelijk Gebied' niet overal correct is.</p> <p>Bij Rolde zijn een aantal woningen aan de noordkant van de Gieterstraat en de Esstraat ten onrechte niet als bestaand stedelijk gebied aangemerkt.</p> <p>Daarnaast merkt de gemeente op dat 't Ruige Veld (Asserstraat 23 en 23a) ook tot het stedelijk gebied behoort. Het betreft hier bestaande bebouwing. Ook liggen deze woningen binnen de door de gemeente aangewezen bebouwdek kom.</p> <p>In Gieterveen behoren het perceel Broek 70, het sportcomplex met de voetbalvelden, tennisvelden en bijbehorende voorzieningen volgens de gemeente bij het bestaand stedelijk gebied. Eveneens geldt dit voor het perceel Oude Groningerweg 14 in Gieten.</p> <p>Voor Grolloo geldt dat bij de begrenzing van het stedelijk gebied volgens de gemeente rekening moet worden gehouden met de vastgestelde bestemmingsplannen Vredenheimseweg en Lienstukken-Zuid.</p> <p>Ten slotte is de gemeente van mening dat de dorpen Deurze en Amen moeten toegevoegd aan bestaand stedelijk gebied, aangezien vergelijkbare dorpen als Witten (bij Assen) en Balloo ook</p>	<p>In algemene zin is voor de oorspronkelijke vormgeving van het bestaand stedelijk gebied gebruik gemaakt van de handreiking bestaand stedelijk gebied zoals vastgesteld door het voormalige ministerie van VROM. Zoals ook in de POV 2018 aangegeven dat niet elke bebouwing automatisch tot het stedelijk gebied wordt gerekend. Wel worden nieuwbouwplannen die onherroepelijk zijn geworden na de vaststellingsdatum van de vorige POV (3 oktober 2018) gerekend tot het bestaand stedelijk gebied.</p> <p>In de kern Rolde is een kleine aanpassing doorgevoerd waarmee onherroepelijke woonbestemmingen worden aangemerkt als bestaand stedelijk gebied. Voor Grolloo zijn de bestemmingsplannen Vredenheimseweg en Lienstukken-Zuid verwerkt in de begrenzing van het Bestaand Stedelijk Gebied voor zover het woonbestemmingen betreft.</p> <p>De overige zaken worden niet overgenomen, omdat het kernen betreft die naar hun aard niet worden aangemerkt als 'stedelijk gebied' dan wel om niet-stedelijke functies.</p>	Ja, het werkingsgebied Bestaand Stedelijk Gebied en het werkingsgebied Landelijk Gebied worden aangepast.

				als bestaand stedelijk gebied worden beschouwd.		
13	Gemeente Noordenveld	13-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	De gemeente Noordenveld geeft in haar zienswijze aan dat de in de omgevingsverordening opgenomen maximale oppervlakte voor zonneparken te belemmerend vindt. Van belang is, volgens de gemeente, dat een zonnepark voldoet aan de kwalitatieve uitgangspunten. Deze deelt de gemeente met de provincie. Deze uitgangspunten zijn voor de gemeente leidend. Een maximale omvang past daarbij niet in de duurzaamheidsambitie van de gemeente Noordenveld.	Verwezen wordt naar de deelreactie bij 02-1 en 02-2.	Geen
14	Gemeente Westerveld	14-1	Wonen	<p>In de zienswijze wordt gewezen op het feit dat de woonvisie niet altijd heel gedetailleerd is. Volgens de gemeente is het beter om de behoefte-raming te koppelen aan het omgevingsplan en niet alleen de woonvisie. Zo geeft de gemeente Westerveld aan dat de woningmarkt grillig is en dat bouwen voor de eigen inwoners niet meer van deze tijd is. Voorts wijst de gemeente op de problematiek omtrent het vinden van een adequate woning voor bewoners met sociale en economische gebondenheid aan de dorpen in de gemeente. Ook is het voor starters moeilijk om een geschikte woning te vinden.</p> <p>Concreet doet de gemeente het voorstel om meer experimentele vormen van woningbouw toe te staan in het buitengebied of aan de randen van de dorpen. Voorts wordt verzocht het begrip 'bijzonder woonmilieu' nader te definiëren.</p>	<p>De insteek van de Omgevingsverordening Drenthe 2023 is om te komen tot een beleidsneutrale omzetting van de voormalige provinciale omgevingsverordening 2018.</p> <p>De provincie hecht aan de programmerende functie van de woonvisie. Het al te zeer bieden van mogelijkheden om de woonvisie te omzeilen of de rol van de visie te marginaliseren doet aan deze functie af.</p> <p>Het tijdig en regelmatig actualiseren van de woonvisie op basis van recent woningmarktonderzoek past hier wel goed bij. Wat dat betreft kan het addendum worden betrokken, zo lang deze wel zijn uitwerking krijgt in de woonvisie.</p> <p>Wat betreft ruimte voor experimentele woningbouw wordt hier in de Omgevingsverordening al ruimte voor gegeven in artikel 3.16. Het laatste</p>	Geen

				<p>Tot slot vraagt de gemeente of woningmarktonderzoek dat uiteindelijk wordt opgenomen als aanvulling op de woningvisie. De gemeente vraagt zich af of deze aanvulling kan worden betrokken bij de vraag of sprake is van een woningbehoefte in de zin van artikel 3.16 van de Omgevingsverordening.</p>	<p>lid bepaalt immers dat een omgevingsplan in landelijk gebied kan voorzien in de realisatie van bijzondere woonmilieus. Deze voorziening is juist voor experimentele woonvormen bedoeld. Wat een bijzonder woonmilieu precies is, wordt bewust niet gedefinieerd. Een definiëring kan immers kaderstellend werken terwijl het bij deze voorziening juist de bedoeling is te zoeken naar nieuwe woonvormen.</p>	
		14-2	<p>Artikel 3.28 Koloniën van Weldadigheid</p>	<p>De gemeente Westerveld kan zich niet vinden in de redactie van artikel 3.28 lid 5. In deze bepaling wordt bepaald dat het niet is toegestaan om windturbines te plaatsen op gronden die grenzen aan het Werelderfgoed. Volgens de gemeente Westerveld heeft het RCE aangegeven dat dit niet nodig is.</p> <p>Volgens de gemeente Westerveld zouden uitsluitend grootschalige, commerciële ontwikkelingen moeten worden ontmoedigd. Kleine windturbines voor eigen gebruik niet zozeer.</p>	<p>De Koloniën van Weldadigheid zijn door de provincie Drenthe samen met de gemeente Westerveld, de gemeente Noordenveld, het Rijk, en partners in België ingediend als UNESCO werelderfgoed en hebben die status inmiddels gekregen. In het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (hierna: Bkl) is daarom opgenomen dat de kernkwaliteiten van het werelderfgoed bij omgevingsverordening beschermd moeten worden (artikel 7.4 Bkl). Een soortgelijke verplichting rust overigens op de gemeente, zie hiertoe artikel 5.131 Bkl. De provincie Drenthe heeft de bescherming van kernkwaliteiten daarom op hoofdlijn in haar ruimtelijk beleid/ omgevingsverordening opgenomen. Bescherming tegen de invloed van windturbines en zonnepanelen op de kernkwaliteiten van het kolonielandschap hoort daarbij. Hierin is geen detaillering aangebracht.</p> <p>Naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Westerveld is nogmaals naar de regelgeving gekeken. Dit heeft tot de conclusie geleid dat het Besluit kwaliteit leefomgeving op zichzelf in voldoende bescherming voorziet voor de aan</p>	<p>Ja, de regels en toelichting worden aangepast.</p>

					het kerngebied grenzende gronden. Lid 4 en 5 worden om die reden verwijderd uit artikel 3.28.	
		14-3	begrenzing bestaand stedelijk gebied	De kaart Bestaand Stedelijk Gebied wordt inhoudelijk geactualiseerd met deze Omgevingsverordening. In dat kader heeft overleg plaatsgevonden met de gemeente Westerveld waarbij bepaalde suggesties niet zijn overgenomen. De gemeente geeft aan zich hier niet in te kunnen vinden.	De suggesties van de gemeente Westerveld hebben betrekking op situaties die niet voldoen aan de randvoorwaarden die worden gesteld om te kwalificeren als Bestaand Stedelijk Gebied. Zo worden gronden met de bestemming 'Bos' of 'Agrarisch' niet aangemerkt als Bestaand Stedelijk Gebied. Ook wijzigings- en uitwerkingsbevoegdheden die nimmer zijn uitgevoerd komen hiervoor niet in aanmerking. Dit komt omdat bij gebruikmaking van deze bevoegdheden nog een uitgebreide procedure moet worden toegepast waarbij ook een toets aan de ruimtelijke ordening plaatsvindt. Bestaand Stedelijk Gebied is met name bedoeld voor de situaties waarbij sprake is van al gerealiseerde of rechtstreeks op eisbare bouwrechten. Een en ander bezien tegen de achtergrond van de stedenbouwkundige structuur. Zie hiertoe ook de beantwoording bij 13-3. Wel heeft naderhand nog ambtelijk overleg plaatsgevonden. Dit heeft ertoe geleid dat de begrenzing nog is aangepast voor de kernen Lhee, Vledder en Havelte. Het betrof hier onherroepelijke woonbestemmingen.	Ja, het werkingsgebied Bestaand Stedelijk Gebied en het werkingsgebied Landelijk Gebied worden aangepast.
15	Gemeente Tynaarlo	15-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	De gemeente Tynaarlo deelt het belang om goed oog te hebben voor de landschappelijke kwaliteiten in onze provincie. Echter heeft de gemeente zorgen over de wijze waarop dit in de nieuwe regels is opgenomen.	De gemeente Tynaarlo heeft een ambitie opgegeven voor de RES. Deze ambitie wordt overgenomen in deze omgevingsverordening en wordt in zoverre niet belemmerd. Het verzoek van de gemeente Tynaarlo om uit te gaan van de definitieve RES-ambitie wordt overgenomen. De omgevingsverordening wordt hierop aangepast.	De bijlage bij de regels wordt aangepast

				<p>Ten eerste past de maximering in oppervlakte voor zonneparken niet in het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. In dit beleid is sprake van flexibiliteit in de vorm van een bandbreedte voor de opwerk van hernieuwbare energie. In de provinciale regels is nu geen sprake van een dergelijke bandbreedte. Hierdoor wordt het invullen van de door de gemeente gewenste flexibele ambitie beperkt.</p> <p>Ten tweede is in bijlage X de maximale oppervlaktes voor zonneparken uit de concept-RES zijn overgenomen. Verzocht wordt om de oppervlakten uit de RES 1.0 op te nemen. Dit is voor de gemeente Tynaarlo 101 hectare in plaats van de 98 hectare die nu nog in bijlage X is benoemd.</p>	<p>Voor het overige wordt verwezen naar deelreactie 02-1 en 02-2.</p> <p>Het verzoek van de gemeente Tynaarlo om uit te gaan van de definitieve RES-ambitie wordt overgenomen. De omgevingsverordening wordt hierop aangepast.</p>	
		15-2	Artikel 3.14 Beleidskader co-vergisting	<p>De gemeente Tynaarlo wijst erop dat co-vergisting gepaard gaat met meer aspecten dan alleen mogelijke milieu-overlast. Zo zou in voorkomende gevallen ook sprake kunnen zijn van een toename in verkeersbewegingen.</p> <p>Daarnaast wijst de gemeente Tynaarlo erop dat het vigerende beleidskader dateert van 2006 en dat het raadzaam zou zijn dit kader te actualiseren.</p>	<p>Alhoewel de stelling van de gemeente Tynaarlo dat co-vergisting meer ruimtelijke effecten heeft dan alleen milieuoverlast klopt, kan dit van veel onderwerpen worden gezegd. Qua sturingsfilosofie wordt terughoudendheid nagestreefd door alleen op die zaken te sturen die van provinciaal belang zijn. Het is niet de doelstelling om de volledige ruimtelijke afweging over te nemen. De gemeente is dicht bij de inwoner georganiseerd en is hiermee voor veel zaken beter in staat de ruimtelijke gevolgen te beoordelen. In het bijzonder is dat zo voor een mogelijke verkeersaantrekkende werking en de mogelijke implicaties hiervan. Om die reden worden op dit soort onderwerpen geen aanvullende regels gesteld. Indien een exorbitante verkeersaantrekkende werking aanleiding voor de gemeente geeft om geen</p>	Geen

					<p>medewerking te willen verlenen, dan staat deze omgevingsverordening aan een dergelijk besluit niet in de weg.</p> <p>Eind 2021 is de notitie Beleidsuitgangspunten biogrondstoffen in Drenthe vastgesteld. In deze notitie wordt aangegeven welke vormen van co-vergisting als passend worden gezien. Deze notitie neemt een complementaire plaats in naast het beleidskader co-vergisting uit 2006.</p>	
16	Gemeente Hoogeveen	16-1	Artikel 3.25 Zonne-energie	<p>De gemeente benoemt in haar zienswijze een aantal suggesties voor verbeteringen en wijziging:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De gemeente stelt voor om beter toe te lichten waarop de maatvoering van 140 m² is gebaseerd - De gemeente ziet geen verschil tussen Artikel 3.25 lid 2 onder b en Artikel 3.26 lid 1 onder a. - Voorgesteld wordt om Artikel 3.25 lid 2 sub 2 te laten vervallen. Niet de techniek maar het landschap moet het criterium zijn voor de locatiekeuze. De locatiekeuze is een verantwoordelijkheid voor de lokale overheid die met inwoners nadere kaders hiervoor vormgeeft. - De gemeente is van mening dat Artikel 3.25 lid f (participatieverslag) een overbodige bepalingen is. Dit is iets wat de gemeente standaard eist bij een aanvraag om omgevingsvergunning - De gemeente pleit ervoor de onthefsmogelijkheid voor kleinschalige zonneparken voor lokale initiatieven (Artikel 3.26 lid 2) ter verruimen tot 5,0 hectare. 	<p>Onderstaand wordt puntsgewijs ingegaan op de door de gemeente aangedragen suggesties.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De oppervlakte van 140 m² staat gelijk aan 15 kWp. Pas wanneer een zonne-akker meer dan 15 kWp opwekt, telt deze mee in de RES. Om die reden wordt hiermee een koppeling gemaakt. In de toelichting wordt dit nader verduidelijkt. - Verwezen wordt naar de beantwoording bij deelreactie 01-2 en hoofdstuk 3 van deze nota. - Verwezen wordt naar deelreactie 02-1 en 02-2. - Net als de gemeente, hecht de provincie aan gedragen besluitvorming. Met de handreiking wil de provincie voorzien in een kader dat door alle gemeenten kan worden gebruikt. - Bij een oppervlakte van 5 hectare kan niet meer worden gesproken van een kleinschalig zonnepark. Om die reden wordt deze suggestie niet overgenomen. - Bij het moment van ter inzage leggen van de ontwerpverordening was nog 	De regels en de toelichting bij de omgevingsverordening worden gewijzigd.

				<ul style="list-style-type: none"> - De gemeente heeft geconstateerd dat in de toelichting nog verwezen wordt naar de ambities uit de concept RES. - De gemeente stelt voor om in de POV de mogelijkheid voor zonneparken op restgronden, zoals taluds of in de vorm van een zonneroute open te houden 	<p>sprake van een concept-RES. Waar nodig wordt de omgevingsverordening op dit punt geactualiseerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wanneer sprake is van een uitzonderlijk plan, bijvoorbeeld door zijn locatie, waarbij het provinciale belang niet opweegt tegen het belang bij ontwikkeling van een concreet plan is er een mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing. Het is niet uitgesloten dat in het door de gemeente Hoogeveen gegeven voorbeeld een ontheffing kan worden verleend. Een categoriale uitzondering lijkt in dit stadium echter voorbarig, nu een en ander in grote mate afhangt van de specifieke omstandigheden van het geval. 	
17	Vereniging Agrarische oorden en parten	17-1	Artikel 3.28 Koloniën van Weldadigheid	<p>Indiener meent dat het opgenomen artikel 3.28 beperkingen oplegt aan agrariërs. Dit is niet in overeenstemming wat eerder is aangegeven door betrokken gemeentebesturen. Indiener ziet deze beperkingen nu alsnog wel verschijnen en vindt deze onacceptabel. In het bijzonder wijst indiener op de beperkingen voor de oprichting van zonne- en windparken.</p>	<p>De Koloniën van Weldadigheid zijn door de provincie Drenthe samen met de gemeente Westerveld, de gemeente Noordenveld, het Rijk, en partners in België ingediend als UNESCO werelderfgoed en hebben die status inmiddels gekregen. In het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (hierna: Bkl) is daarom opgenomen dat de kernkwaliteiten van het werelderfgoed bij omgevingsverordening beschermd moeten worden (artikel 7.4 Bkl). Een soortgelijke verplichting rust overigens op de gemeente, zie hiertoe artikel 5.131 Bkl. De provincie Drenthe heeft de bescherming van kernkwaliteiten daarom op hoofdlijn in haar ruimtelijk beleid/ omgevingsverordening opgenomen. Bescherming tegen de invloed van windturbines en zonnepanelen op de kernkwaliteiten van het kolonielandschap hoort daarbij. Hierin is geen detaillering aangebracht.</p>	<p>Ja, de regels en toelichting worden aangepast.</p>

					Naar aanleiding van de zienswijze is nogmaals naar de regelgeving gekeken. Dit heeft tot de conclusie geleid dat het Besluit kwaliteit leefomgeving op zichzelf in voldoende bescherming voorziet voor de aan het kerngebied grenzende gronden. Lid 4 en 5 worden om die reden verwijderd uit artikel 3.28.	
18	Waterschap Hunze en Aas	18-1	Verwijzing naar kaarten	Indiener geeft aan dat koppelingen naar de kaarten ontbreken. Stelt dat deze wel aanwezig moeten zijn.	<p>Onder de Omgevingswet wordt niet meer gewerkt met kaarten zoals we die nu kennen. In plaats daarvan moet worden gewerkt met werkingsgebieden. De Omgevingsverordening voldoet aan de standaarden die hiervoor zijn opgesteld.</p> <p>De koppelingen werkten inderdaad niet juist, omdat het Digitaal Stelsel Omgevingswet niet juist functioneerde. Dit is ook een reden geweest voor het uitstel van de wet. Wij vertrouwen erop dat de problemen zijn opgelost wanneer de Omgevingswet wel in werking treedt, waarmee tevens een juiste digitale werking van de Omgevingsverordening kan worden gegarandeerd.</p>	Geen
		18-2	Regionale Keringen	<p>Indiener geeft aan dat er in de regels nergens wordt verwezen naar de kaart op pagina 192 met duiding van de regionale keringen. Daarnaast stelt het waterschap dat de aanduiding van regionale keringen in Bijlage 13 afwijkt van de aanduiding op de kaart op pagina 192.</p> <p>Het waterschap geeft aan dat een aantal maatgevende waterstanden in Bijlage 13 niet kloppen: Bij B Noordwillemskanaal</p>	Het klopt dat niet meer wordt verwezen naar de kaart met duiding van regionale keringen. Onder de Omgevingswet wordt gewerkt met werkingsgebieden, daarom is de tekst van regionale kering onderstreept. Er kan op het woord worden geklikt, waarna het werkingsgebied van de regionale keringen zichtbaar wordt. Op deze manier wordt voldaan aan de eisen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.	Geen

			<p>NW: moet zijn + 0.53 i.p.v. 0.55 m MHW benedenstrooms: moet zijn + 1.50 i.p.v. 1.35 m MHW bovenstrooms: moet zijn + 4.4 i.p.v. 1.37 m</p> <p>Het waterschap stelt daarnaast dat op de kaart op pagina 192 de regionale kering van de Drentsche Aa niet zichtbaar is, terwijl de Drentsche Aa wel een regionale kering is.</p> <p>Op de kaart op pagina 192 zijn diverse keringen waarover bij nader inzien mogelijk de status van overige keringen in de toekomst omgezet kan worden naar regionale keringen. Het waterschap geeft aan dat het goed is om in de toekomst daarover in gesprek te gaan.</p> <p>Het gaat dan bijvoorbeeld om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoge grond westzijde Hondsrug zou als regionale kering aangewezen kunnen worden. - Ten zuiden van Sluis de Punt, kan een dijkdoorbraak aan de oostzijde van het NWK tot een overstroming leiden met relatief slechte waterkwaliteit van het Drentsche Aa gebied (drinkwatervoorziening en N2000) en tot onder lopen van de A28. Dit stuk kan ook beter een regionale kering worden. - Ten zuiden van de Groeve (Hunze) zijn ook waterkeringen met lager gelegen achterland. Staat in directe verbinding met de boezem, dus een 	<p>Na het indienen van de zienswijze in ambtelijk contact geweest met het waterschap Hunze en Aa's betreffende de voorgestelde wijzigingen van een aantal maatgevende waterstanden. Na deze afstemming is geconcludeerd dat de correcte herziene waardes zijn:</p> <p>Bij B Noordwillemskanaal NW: moet zijn +0,53 i.p.v. 0,55 m MHW benedenstrooms: moet zijn +1,50 i.p.v. 1.35 m MHW bovenstrooms: moet zijn +1,50 i.p.v. 1.37 m</p> <p>Wij zullen deze nieuwe waardes aanpassen in Bijlage 13.</p> <p>Drenthe gaat beleidsneutraal over. Dit betekent dat de huidige regels over regionale keringen zoveel mogelijk één op één zijn vertaald naar de eisen van de Omgevingswet. Uw verzoek zou een beleidswijziging betreffen. Er is reeds ambtelijk contact geweest om een overleg te plannen om de overige opmerkingen over regionale keringen te bespreken. Evenwel zullen deze punten op dit moment niet gewijzigd worden.</p>	
--	--	--	--	--	--

				toewijzing van regionale kering is op zijn plaats.		
		18-3	Artikel 10.4 Omgevingswaarden wateroverlast	<p>Het waterschap stelt dat artikel 10.4 de normen van 10.5 enerzijds van toepassing lijkt te verklaren op regionale wateren. Het waterschap merkt daarbij op dat onduidelijk is welke definitie van toepassing is op 'regionale wateren'.</p> <p>Anderzijds op leggerwaterlopen. Het is voor het waterschap onduidelijk welke definitie hier van toepassing is op de term 'leggerwaterlopen'. Ook vraagt het waterschap zich af wie verantwoordelijk zou moeten worden geacht om deze te laten voldoen aan de normen in art. 10.5.</p> <p>Lid 3 van artikel 10.4 stelt dat het waterschapsbestuur bij de zorg voor regionale wateren de omgevingswaarden, bedoeld in artikel 10.5, in acht moet nemen. Aangezien een belangrijk deel van de regionale wateren in de provincie Drenthe in eigendom en beheer is en de zorg hiervoor bij de provincie ligt, zou volgens het waterschap, in lid 3 ook een verwijzing moeten worden gemaakt naar de provincie Drenthe voor zover de zorg bij de provincie ligt.</p>	Regionale wateren betreffen alle wateren die niet in eigendom/beheer van het Rijk zijn. De provincie heeft met de nadere duiding leggerwaterlopen de zorgplicht en inspanningsverplichting op het vlak van het voorkomen van wateroverlast voor de waterschappen nader willen duiden door te verwijzen naar de Leggerwaterlopen. De Leggerwaterlopen zijn alle waterlopen die in de legger van het waterschap zijn opgenomen. Het waterschap is verantwoordelijk voor inrichting (dimensionering), beheer en onderhoud van deze waterlopen. De provincie heeft, behoudens vaarwegbeheer, geen beheerstaken voor oppervlaktewater binnen het beheergebied van waterschap Hunze en Aa's. Daarom zullen wij geen verwijzing naar de provincie Drenthe opnemen in lid 3.	Geen
		18-4	Artikel 10.9 monitoring omgevingswaarden wateroverlast	<p>Dit artikel beperkt de monitoring voor de omgevingswaarde wateroverlast tot regionale wateren. Vanwaar dan toch de werkingskracht op leggerwaterlopen in lid 4 van artikel 10.4.</p> <p>In lid 2 van artikel 10.9 belast het dagelijks bestuur van het waterschap met monitoring omgevingswaarden. Ook hier vraagt het waterschap zich af of de provincie die zorg niet moet dragen</p>	De beperking tot leggerwaterlopen is opgenomen zodat de werkingskracht zich richt op de vanuit inundatie bezien relevante waterlopen. Ten aanzien van de provinciale rol verwijzen wij naar de reactie bij 19-3.	Geen

				voor wateren die onder de zorg van de provincie vallen?		
		18-5	Kaart omgevingswaarden wateroverlast	<p>Voor de leesbaarheid verzoekt het waterschap om de belangrijke waterlopen op de kaart op te nemen. Daarvoor stelt het waterschap voor dat de regionale wateren kunnen worden gebruikt die in de POV als belangrijk onderdeel wordt aangemerkt ten aanzien van wateroverlast. Dan zou de definitie van regionale wateren ook direct helder worden.</p> <p>Op de kaart zijn witte vlekken opgenomen, deze zijn volgens het waterschap niet opgenomen in de legenda. Verder zijn volgens het waterschap binnen de bebouwde kom van Assen zijn laaggelegen gronden die geregeld inunderen ten onrechte als T=100 (bebouwd) aangemerkt. Bij Ekehaar is een weiland langs de beek ten onrechte aangemerkt als T=100 (bebouwd). Het waterschap stelt dat hier 'geen norm' van kracht zou moeten zijn.</p> <p>Ten slotte stelt het waterschap voor nog nadere input leveren voor het aanpassen van de kaart (waaronder invulling van de witte vlakken die, binnen het beheergebied van Hunze en Aa's, nu nog op de kaart staan).</p>	<p>Er zijn in de POV geen regionale wateren opgenomen die als belangrijk onderdeel worden aangemerkt ten aanzien van wateroverlast. Zoals bij 19-3 is aangegeven gaat het om de leggerwaterlopen. De legger wordt door het waterschap zelf vastgesteld.</p> <p>Het klopt dat de witte vlekken niet zijn opgenomen in de legenda, hier voor is geen omgevingswaarde wateroverlast vastgesteld. Dit dient nog nader te worden afgestemd met het waterschap. Voor de genoemde omissies in Assen, Eekehaar dient ook nadere afstemming met het waterschap plaats te vinden.</p> <p>Voorgestelde wijzigingen zijn beleidswijzigingen en worden daarom nu niet meegenomen in de verordening. Hiervoor dient eerst afstemming plaats te vinden, bij de volgende herziening maken we graag gebruik van de feitelijke informatie van het waterschap.</p>	Geen
		18-6	Kop artikel 10.5	<p>In lid 1 t/m lid 6 wordt verwezen naar normen die volgens het waterschap niet alleen zijn bedoeld voor stedelijk gebied maar in belangrijke ook naar niet stedelijk gebied (geldt ook voor de toelichting). In de kop van dit artikel en in de toelichting hoort de toevoeging/zinsnede "binnen bestaand stedelijk gebied" weggehaald te worden.</p>	<p>In kop van het artikel en in de toelichting is abusievelijk een oude tekst terecht gekomen. De kop van artikel 10.5 en de bijbehorende toelichting zal worden gewijzigd in: "Artikel 10.5 Uitgangspunten omgevingswaarden wateroverlast ~~binnen bestaand stedelijk gebied~~"</p>	Ja, de regels en toelichting

		18-7	Spuitvrije zones	<p>U vraagt zich af waarom zowel een kaart Grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa als een kaart Spuitvrije zone Drentsche Aa. Deze twee zouden volgens het waterschap precies hetzelfde werkingsgebied moeten hebben. Verder merkt het waterschap op dat een groot deel van de watergangen die deel uitmaken van het stroomgebied Drentsche Aa zijn nog niet opgenomen op de kaarten Grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa en Spuitvrije zone Drentsche Aa. Gezien de bedoeling van de bedoelde bescherming zou dit wel het geval moeten zijn.</p> <p>Opmerking bij artikel 3, pagina 35: Het verbod in lid 2 van dit artikel is volgens het waterschap niet van toepassing op het gebruik van op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden toegelaten gewasbeschermingsmiddelen door middel van de pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel, ridderzuring en jacobskruiskruid op gronden in gebruik als grasland, wegbermen, plantsoenranden en/of bermen langs spoorwegen.</p> <p>U stelt voor om "in gebruik als grasland" te vervangen door "met agrarisch gebruik". Nu lijkt het volgens het waterschap net alsof dit op akkerranden niet mag terwijl die ook op spuitvrije zones kunnen liggen.</p> <p>De kaart spuitvrije zones op blz. 194: Volgens het waterschap verdient het aanbeveling om naast de aangewezen lopen ook het Witterdiep ten zuiden van Assen aan te wijzen als grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa.</p>	<p>Er zijn twee werkingsgebieden, omdat het ene werkingsgebied betrekking heeft op het oppervlaktewater zelf (grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa), terwijl het andere werkingsgebied (de spuitvrije zone) betrekking heeft op de oever. Dit is zo geregeld om overeen te stemmen met de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018. De redactie van artikel 6.17, eerste lid van de POV 2018 (oud) luidt immers: "<i>Het is verboden om binnen een afstand van 4 m vanaf de <u>insteek</u> van het oppervlaktewater van de waterlopen als bedoeld in artikel 6.16 gewasbeschermingsmiddelen toe te passen of te laten toepassen.</i>" Vervolgens wordt in bijlage IX van de POV 2018 aangegeven hoe de insteek wordt gemeten. Hoofdstuk 8 van de oude POV stelt daarentegen regels over het oppervlakte water zelf. Dat er twee werkingsgebieden zijn is een rechtstreeks gevolg van de nieuwe methodiek onder de Omgevingswet.</p> <p>Het voorstel om "in gebruik als grasland" te vervangen door "met agrarisch gebruik" is een beleidswijziging en wordt voor nu niet overgenomen. Dit geldt ook voor het voorstel om naast de aangewezen lopen ook het Witterdiep ten zuiden van Assen aan te wijzen als grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa.</p>	Geen
--	--	------	------------------	---	---	------

				<p>Het Witterdiep wordt opnieuw ingericht om bij te dragen aan het halen van de ecologische doelen voor het KRW waterlichaam Drentsche Aa. De afstand tot het innamepunt is vergelijkbaar met die van het Amerdiep en Andersche Diep die wel deze status hebben. Het waterschap stelt dat het vreemd is dat deze loop niet als zodanig wordt meegenomen in de bescherming tegen vervuiling met chemische stoffen/gewasbeschermingsmiddelen. Bij het wel aanwijzen van deze loop wordt volgens het waterschap het risico op drinkwaternorm overschrijdende stoffen bij het innamepunt van waterbedrijf Groningen verkleind.</p>		
		18-8	Verdringingsreeks	<p>Het waterschap stelt dat de provincie Drenthe in de verdringingsreeks doorspoelen i.v.m. risico's voor de volksgezondheid op een andere plaats heeft staan dan is afgesproken in Noord-Nederland. In het rapport NN 2009 staat doorspoelen i.v.m. risico's volksgezondheid in categorie 3.1. De provincie Drenthe zet hem in 4.1. Dat is mogelijk gelijkgetrokken met de reeks voor Twentekanal, maar dat is volgens het waterschap niet afgesproken. Volgens de waterbehoefte tabel in het rapport worden hier geen hoeveelheden aan toegerekend. Daarnaast is het volgens het waterschap opmerkelijk dat het veenkoloniale gebied niet wordt genoemd (Veenmarken). In Noord-Nederland wordt op dit moment gewerkt aan een nieuwe verdringingsreeks, die in de provinciale omgevingsverordening terecht zal komen. Er zijn nu verschillen tussen Groningen, Drenthe, Fryslân, Overijssel en de gemaakte</p>	<p>Deze indeling van de verdringingsreeks is ongewijzigd sinds de vastlegging naar aanleiding van het rapport NN 2009. Het waterschap heeft niet eerder hierop gereageerd. Op dit moment wordt er gewerkt aan een update van de verdringingsreeks die naar verwachting in 2022 of 2023 zal worden opgenomen in de verordening.</p>	Geen

				afspraken. Het waterschap stelt voor om de reeksen te harmoniseren.		
		18-9	Vaarwegbeheer	<p>Het waterschap geeft aan dat de Omgevingsverordening ten onrechte wijzigingen aanbrengt in het waterbeheer. Zo stelt het waterschap dat voor vier wateren ten onrechte is bepaald dat het vaarwegbeheer bij het waterschap Hunze en Aa's ligt, terwijl het vaarwegbeheer in deze wateren bij de provincie Drenthe ligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stads-Compascuumkanaal vanaf provinciegrens Groningen tot Emmercompascuum (onderdeel van De Veenvaart). • Oosterdiep van Emmer-compascuum tot Barger-compascuum (onderdeel van De Veenvaart). • Scholtenskanaal vanaf Veenpark tot nieuw prov. Kanaal (onderdeel van De Veenvaart). • Vaargeulen Zuidlaardermeer vanaf provinciegrens tot Havenkanaal moet zijn provincie Drenthe/Groningen. 	<p>Ten aanzien van de niet bij het Rijk in beheer zijnde watersystemen, verplicht de Waterwet provincies het vaarwegbeheer te inventariseren en vast te leggen. De provincies zijn gehouden vaarwegfuncties aan waterwegen toe te kennen en voor deze vaarwegen de beheerders aan te wijzen. Uitgangspunt van de Waterwet is dat de zorg voor het vaarwegbeheer bij het waterschap berust (artikel 3.2 Waterwet).</p> <p>In 2009, inwerkingtreding Waterwet, is er op basis van de genoemde uitgangspunten van de Waterwet een A- en B lijst opgesteld, behorende bij de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (POV), waarin vaarwegbeheerders zijn aangewezen voor een groot aantal vaarwegen gelegen in de provincie Drenthe.</p> <p>De provincie Drenthe heeft in de achtste wijziging van de POV, Provinciaal blad nummer 45 van 2012, het vaarwegbeheer voor verschillende vaarwegen gelegen in de provincie Drenthe toebedeeld aan onder andere het waterschap Hunze en Aa's. De toedeling in deze wijziging van de POV betekende een formalisatie van de destijds huidige verdeling van het vaarwegbeheer in Drenthe.</p> <p>Door uw dagelijks bestuur is hiertegen toentertijd een zienswijze ingediend (d.d. 17 september 2012, kenmerk 12-3050/12-2856), omdat uw dagelijks bestuur van oordeel was dat recreatief vaarwegbeheer geen onderdeel is van de</p>	Geen

					<p>taken van het waterschap en de toedeling van het vaarwegbeheer volgens uw waterschap niet in overeenstemming was met de gemaakte beheerafspraken. Echter zijn deze beheerafspraken nooit geformaliseerd en zijn er geen andere documenten waaruit blijkt dat er een andere beheerder is van de hoofdvaargeul van het Zuidlaardermeer, waardoor hetgeen bepaald is in de Waterwet prevaleert.</p> <p>Het waterschap merkt op dat er ambtelijk wordt gesproken over een eventuele overdracht van de Veenvaart, dit ziet echter op financiële aspecten. In uw zienswijze van 17 september 2012 (kenmerk 12-3050/12-2856), is hier ook op gereageerd.</p> <p>In de waterwetgeving is niet bepaald dat de toedeling van vaarwegbeheer niet kan plaatsvinden los van besluitvorming over financiële aspecten. Het bespreken van de financiële aspecten is wat ons betreft een afzonderlijk traject.</p> <p>Gelet op bovenstaande geeft de door uw waterschap ingediende zienswijze geen aanleiding de Omgevingsverordening aan te passen.</p>	
		18-10	Artikel 12.2 Zwemlocaties in oppervlaktewater	Het waterschap merkt op dat het artikel kan worden verduidelijkt door expliciet te vermelden dat met 'waterkwaliteitsklasse' wordt bedoeld op de klasse-indeling van de zwemwaterrichtlijn.	Waterkwaliteitsklasse kan op meerdere wijzen worden geïnterpreteerd. De zienswijze van het waterschap wordt om die reden overgenomen.	De regels worden gewijzigd.
19	Astron	19-1	Artikel 3.27 Radioastronomie	Astron brengt in zijn zienswijze naar voren dat, net als de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018, beschermingszones zijn aangebracht rondom de drie radiotelescopen –	Inderdaad zijn de drie radiotelescopen beschermd in de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018. De beleidsneutrale insteek die als uitgangspunt is genomen bij het voorbereiden van de onderhavige Omgevingsverordening	Geen

				<p>Dwingeloo, Westerbork Synthese Radio Telescoop en het hart van de LOFAR-radiotelescoop.</p> <p>In de zienswijze wordt er echter op gewezen dat deze beschermingszones niet aanwezig zijn rondom de buitenstations. Volgens Astron zou dit wel moeten, omdat de buitenstations integraal onderdeel vormen van de LOFAR radiotelescoop. Voorts is het volgens Astron altijd de bedoeling geweest om de buitenstations bescherming te bieden middels een beschermingszone van 2 kilometer. Dit zou blijken uit de Omgevingsvisie 2010 en de toelichting bij de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018. Tevens wijst Astron erop dat de betrokken gemeenten de buitenstations wel beschermen, net als andere provincies.</p>	<p>brengt met zich dat dit beschermingsregime wordt voortgezet.</p> <p>Wat betreft de buitenstations wordt momenteel geen aanleiding gezien het beschermingsregime te vergroten. Alhoewel wordt gehecht aan het belang bij de goede radioastronomie, wordt ook gehecht aan de bevoegdheid van het gemeentebestuur. Hierin wordt pas ingegrepen waartoe daar concrete aanleiding bestaat. Momenteel zijn er geen signalen dat de buitenstations niet adequaat worden beschermd. Dit wordt ook bevestigd door de zienswijze van Astron waar er immers op wordt gewezen dat gemeentebesturen al beschermingsregimes in hebben gesteld. Ook om die reden wordt momenteel geen meerwaarde gezien in het toevoegen van provinciale regels hierover.</p>	
20	Vereniging Drents particulier grondgebied (DPG)	20-1	Artikel 3.34 Landgoederen	<p>De vereniging Drents Particulier Grondbezit (DPG) verzoekt om de definitie van landgoed te wijzigen. DPG geeft aan dat het voor (nieuwe) landgoederen mogelijk moet zijn om meerdere wooneenheden op het landgoed te hebben. Landgoederen kunnen wellicht een bijdrage leveren voor het woningtekort in Nederland, bijvoorbeeld het landgoed Roggebotstaete waar enkele tiny houses zijn gebouwd en landschapelijk ingepast.</p> <p>DPG ziet graag artikel 3.34 lid a gewijzigd door 'waarbij artikel 3.35 in acht word genomen' te verwijderen. Aangegeven wordt dat het wegemen van deze restrictie het aantrekkelijker</p>	<p>Drenthe gaat beleidsneutraal over. Dit betekent dat de huidige regels over Landgoederen één op één zijn vertaald naar de eisen van de Omgevingswet. Uw verzoek zou een beleidswijziging betreffen.</p> <p>De provincie Drenthe heeft vanaf het begin bewust gekozen om op nieuwe landgoederen één woonhuis toe te staan. Het uiteindelijke doel van de nieuwe landgoederen is dat hierdoor bos en natuur gerealiseerd wordt. Met de realisatie van 25 nieuwe landgoederen in Drenthe blijkt deze aanpak succesvol.</p> <p>De provincie Drenthe hecht er aan dat de bos en natuurgebieden toegankelijk zijn. Dit geldt ook</p>	Geen

				<p>maakt voor eigenaren om nieuwe landgoederen te ontwikkelen in het Drentse landschap.</p> <p>Voorts vraagt DPG zich af waarom nieuw ontwikkelde landgoederen per definitie toegankelijk moeten zijn, terwijl de eigenaar voor deze openstelling geen enkele vorm van vergoeding ontvangt vanuit de provincie Drenthe. Zij geven aan dat artikel 3.34 lid c dan ook meer in lijn zou moeten liggen met de Natuurschoonwet 1928, waarbij de keuze voor openstelling van het landgoed toekomt aan de eigenaar. Zij pleiten er voor om dit lid te schrappen.</p>	<p>voor de nieuwe landgoederen, vandaar dat dit als voorwaarde is opgenomen. De nieuwe landgoederen in Drenthe zijn tot op heden allen tot stand gekomen met een financiële bijdrage vanuit de provincie.</p>	
		20-2	Artikel 3.35 Bosclustering	<p>DPG geeft aan dat artikel 3.35 beperkingen oplegt aan eigenaren die bij willen dragen aan, bijvoorbeeld de Bossenstrategie, en niet aan de voorwaarden voldoen. Boseigenaren worden ontmoedigd om mee te werken en de zoektocht naar het aantal hectares extra bos wordt hierdoor ook bemoeilijkt. Voorts geven zij aan dat artikel 3.35 de ontwikkeling van nieuwe landgoederen in het landelijke gebied belemmert. Ook geeft DPG aan dat er een inperking op het eigendom plaatsvindt met het invoeren van artikel 3.35. Het ontnemt eigenaren de mogelijkheid om bij te dragen aan maatschappelijke doelen.</p>	<p>Er wordt verwezen naar de Bossenstrategie. Of dit de landelijke of de Drentse Bomen- en Bossenstrategie wordt bedoeld wordt in het midden gelaten. Op het moment dat de ontwerp Omgevingsverordening 2023 ter inzage lag was in ieder geval de Drentse Bomen- en Bossenstrategie nog niet vastgesteld dan wel in ontwerp ter inzage gelegd.</p> <p>In de Drentse uitwerking verstaan we onder bosuitbreiding, net als in de Landelijke Bossenstrategie, het realiseren van nieuw bos en houtige landschapselementen. Houtige landschapselementen zijn o.a. houtwallen, struiken, heggen en solitaire bomen. Het bosclusteringsbeleid is van toepassing op het realiseren van nieuw bos.</p> <p>Verder zijn er in geen enkele provincie zoveel nieuwe landgoederen ontwikkeld als in Drenthe. Daarmee is het vestigingsklimaat voor nieuwe landgoederen gunstig, mede doordat de</p>	Geen

					provincie de ontwikkeling van nieuwe landgoederen financieel ondersteund heeft.	
		20-3	Spuitvrije Zone grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa	DPG verzoekt om aan artikel 6.16 lid 3 toe te voegen: het gebruikt van middelen met glyfosfaat is toegestaan bij stobbenbehandeling. DPG geeft aan dat boseigenaren deze middelen pleksgewijs gebruiken en bijdragen aan bosbouwkundig verantwoord beheer.	Drenthe gaat beleidsneutraal over. Dit betekent dat de huidige regels zoveel mogelijk één op één zijn vertaald naar de eisen van de Omgevingswet. Uw voorstel betreft een beleidsaanpassing die om nadere afstemming met het waterbedrijf en de waterschappen vraagt. De wijziging zal daarom nu niet worden meegenomen in omzetting van de POV. Uw voorstel zal worden afgestemd met het waterbedrijf en de waterschappen en worden meegenomen in de evaluatie van het UPDA. Zo nodig, als dat leidt tot een uniforme afspraak, kunnen we deze opnemen in de volgende actualisatie van de verordening.	
21	LTO Noord	21-1	Titel 4.4 Ammoniak en veehouderij	LTO Noord verzoekt de provincie Drenthe (net als de provincies Noord-Brabant en Gelderland) de aanwijzing van voor verzuring gevoelige gebieden (Wav-kaarten) te laten vervallen omdat de Wet natuurbescherming voldoende bescherming biedt tegen ammoniakemissie, zowel voor verzuring gevoelige gebieden die onderdeel zijn van Natura 2000 als voor verzuring gevoelige natuurgebieden buiten de Natura 2000-gebieden. Verder vraagt LTO Noord het volgende: <ul style="list-style-type: none"> - Is een wijziging van de NNN de aanleiding voor de aanpassing van de huidige Wav begrenzingen? 	De bescherming van specifieke natuurgebieden vindt plaats vanuit de Wet natuurbescherming (straks Omgevingswet). Voor deze gebieden geldt een vergunningtoets. De Wav biedt een aanvullende bescherming voor door de provincie aangewezen zeer kwetsbare natuurgebieden. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden of delen daarvan die zijn gelegen in het NNN kunnen als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. Deze gebieden zijn door de provincie Drenthe aangewezen op de kaart Wav. De wet (Wav) vervalt bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De Omgevingswet geeft echter wel de mogelijkheid om de aanwijzing van deze gebieden voort te zetten (zie artikel 8.21 Besluit kwaliteit leefomgeving en toelichting in	De toelichting bij titel 4.4 Ammoniak en veehouderij wordt aangepast waarbij wordt aangegeven dat het slechts om een begrenzing gaat die is aangepast in plaats van begrenzingen omdat die begrenzing niet

			<ul style="list-style-type: none"> - Worden er meer (dan de bestaande) gebieden aangewezen als zeer kwetsbaar gebied? - Indien ja, is er dan sprake van een beleidsneutrale overgang? - Indien ja, hoe kunnen eventuele wijzigingen vergeleken worden? <p>Ook vraagt LTO Noord of er is overwogen om de voor verzuring gevoelige Wav gebieden niet opnieuw aan te wijzen. Ze vragen als de regels rond de huidige Wav-gebieden blijven gelden waarom er dan geen sprake is van een afwijkingbevoegdheid.</p> <p>Tot slot geven ze aan dat de stikstofdepositie oo voor verzuring gevoelige gebieden in Natura 2000 wordt (tegenwoordig) Daarbij geven ze verder nog aan dat de stikstofdepositie (tegenwoordig) wordt geregeld via de Wet natuurbescherming. Ammoniak uit dierenverblijven wordt al beoordeeld bij vergunningverlening op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). De meerwaarde van het handhaven van de Wav regels is daarmee komen te vervallen geeft LTO Noord aan. Het Rijk heeft de Wav niet meegenomen in de Omgevingswet en een dubbele toetsing (Wnb en Wav) is niet noodzakelijk en geeft onduidelijkheid. De Omgevingswet heeft als doel minder regels en meer maatwerk.</p>	<p>samenhang met artikel 5.19 Omgevingswet). De wetgever geeft in de toelichting hierbij aan dat een van de redenen is dat zij alles op één niveau willen regelen en dat de bescherming van voor verzuring gevoelige gebieden daarom wordt overgelaten aan de provincies</p> <p>Omdat gekozen is voor beleidsneutrale omzetting van de Omgevingsverordening blijven deze gebieden aangewezen. Omdat een van de gebieden niet meer in het NNN valt is deze aangepast. Voor de rest is de kaart volledig beleidsneutraal voortgezet en zijn geen wijzigingen aangebracht. De regels in de Omgevingsverordening en ook het vast te stellen voorbereidingsbesluit hebben een gelijke strekking als de regels die daarvoor in de Wav waren opgenomen.</p> <p>Verder heeft u een viertal specifieke vragen. Er is sprake van een beleidsneutrale overgang van de kaart. In de toelichting bij de Omgevingsverordening 2023 staat aangegeven dat de huidige begrenzing op de kaart is aangepast en met het aanpassen van deze begrenzingen wordt er weer gezorgd dat de gebieden binnen het NNN vallen. Onterecht staat vermeldt begrenzingen. Het betreft slechts een begrenzing op de kaart die is aangepast dat er voor zorgt dat de gebieden tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) worden gerekend. De toelichting wordt daarop aangepast.</p> <p>Een aanpassing van de NNN kaart kan dus gevolgen hebben voor de kaart Wav op het moment dat de bestaande natuur niet langer tot het NNN</p>	meer in het NNN valt.
--	--	--	---	--	-----------------------

					zou worden gerekend. Dan vervalt een van de grondslagen om een gebied aan te wijzen. Alleen in die gevallen wordt de kaart aangepast.	
22	Marterstichting	22-1	Lijst beschermde diersoorten	<p>De Marterstichting constateert dat de grote soorten (steenmarter, boommarter, das en otter) goed worden beschermd in Drenthe. Deze soorten verkeren in een goede staat van instandhouding. De Marterstichting constateert echter ook dat de kleine soorten (bunzing, hermelijn en wezel) nog steeds op de vrijstellingenlijst staan, terwijl ze niet in een goede staat van instandhouding verkeren.</p> <p>De Marterstichting meent dat beleid uit 2018 niet kan worden voortgezet gelet op het feit dat de kleine soorten in andere provincies wel een beschermde status hebben verkregen. Ook staan de kleine soorten op de herziene Rode Lijst van Nederlandse zoogdieren die op 3 november 2020 is vastgesteld.</p>	<p>De zienswijze van de Marterstichting heeft geleid tot het nogmaals kritisch bekijken van de lijst van beschermde soorten. Hieruit volgt dat de omgevingsverordening wordt aangepast. De aanpassing strekt ertoe dat de bunzing, hermelijn en wezel de beschermde status alsnog verkrijgen.</p> <p>De reden hiervoor is dat deze soorten inderdaad niet in een goede staat van instandhouding verkeren.</p>	Ja, de bijlage bij de omgevingsverordening wordt aangepast.
23	Waterschap Vechtstromen	23-1	Ontgrondingen	<p>Ontgrondingsactiviteiten kunnen leiden tot veranderingen in grondwaterstanden en grondwaterstroming. Ook kunnen ontgrondingen ertoe leiden dat zogenaamde 'hoge gronden' langs wateren worden aangetast. Vanuit het oogpunt van waterveiligheid, bij aanleg van zandputten in het hellend vlak (grondwatereffect), waterkwaliteitsrisico's op ontgrondingen in zwemwaterplassen en verveningen mede in relatie tot aanpassingen van onze streefpeilen is het derhalve, volgens het waterschap, van belang dat zij goed en tijdig in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen.</p>	<p>Het waterschap beschikt inderdaad over diepgaande kennis wat betreft het waterbeheer. Daarnaast heeft het waterschap een duidelijk belang bij het behoud van een goed waterbeheer. Om die reden wordt de zienswijze overgenomen en wordt het waterschap aangewezen als adviseur.</p>	Ja, een nieuw artikel wordt ingevoegd waarbij het waterschap wordt aangewezen als adviseur.

				Nu het waterschap niet langer als adviseur is aangewezen, verneemt het waterschap graag hoe het waterbelang wordt vormgegeven en welke mogelijkheid het waterschap heeft om te adviseren.		
		23-2	Artikel 10.8 en 10.9	U stelt dat het in de artikelen 10.8 en 10.10 van de provinciale verordening het een toevoeging betreft waarin voorzien wordt in verslaglegging van het bestuursorgaan dat belast is met monitoring zonder nadere duiding van frequentie of diepgang. Graag ziet het waterschap hier een nadere duiding en op welke termijn het eerste verslag dient te worden aangeleverd.	Wij merken op dat deze zienswijze betrekking heeft op een verplichting die voor alle waterschappen geldt die in Drenthe zijn gelegen. Dit betekent dat wij deze bepaling niet kunnen wijzigen zonder dit af te stemmen met de andere waterschappen. Wij stellen voor om hier bestuurlijke afspraken over te maken. Zo nodig, als dat leidt tot een uniforme afspraak, kunnen we deze opnemen in de verordening.	
24	Waterschap WDOD	24-1	Advies waterschap over ontgrondingsvergunning	De Omgevingsverordening Drenthe 2023 wijst het waterschap niet aan als adviseur bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit. Dit was bij de voorgaande omgevingsverordening wel het geval. Het waterschap geeft aan hier wel grote waarde te hechten en verzoekt deze voorziening wederom op te nemen.	Het waterschap beschikt inderdaad over diepgaande kennis wat betreft het waterbeheer. Daarnaast heeft het waterschap een duidelijk belang bij het behoud van een goed waterbeheer. Om die reden wordt de zienswijze overgenomen en wordt het waterschap aangewezen als adviseur.	Ja, een nieuw artikel wordt ingevoegd waarbij het waterschap wordt aangewezen als adviseur.
		24-2	Artikel 10.3, lid 1: regionale waterkeringen	Het waterschap geeft aan dat de Omgevingswet (art. 2.10) de mogelijkheid biedt om een termijn te stellen waarbinnen aan de omgevingswaarden moet zijn voldaan, maar dat dit is echter geen verplichting is. Het waterschap stelt dat de termijn 1 januari 2030 nieuw is voor het waterschap, in de huidige POV staat geen termijn genoemd t.a.v. regionale waterkeringen. Verder stelt het waterschap voor om in overleg te treden over deze termijn. Voorstel tekst artikel: "Gedeputeerde Staten stellen na overleg met het dagelijks bestuur van het waterschap een	Op grond van artikel 2.10 Omgevingswet kunnen provincies een termijn stellen bij het vaststellen van omgevingswaarden. Zoals het waterschap heeft voorgesteld is ons college in overleg getreden met uw dagelijks bestuur over de termijn waarin aan de omgevingswaarden moet zijn voldaan. We volgen hierbij de procedure op grond van de huidige verordening. Ambtelijk hebben we afgesproken het jaartal 2030 op te nemen. De uitkomst van deze besluitvorming zal worden opgenomen in de tekst van de verordening.	

				termijn vast waarbinnen aan de omgevingswaarden moet worden voldaan.”		
		24-3	Artikel 10.3, lid 3	<p>Het waterschap geeft aan dat dit artikel in lijn is met de landelijke typering, maar dat er wel nuances gelden bij de resultaatsverplichting voor de omgevingswaarden veiligheid regionale waterkeringen (2.0 e en k Bkl). Het waterschap vindt het belangrijk dat vergelijkbare uitzonderingen/nuances ook van toepassing zijn en stelt voor naar analogie van het BKL dezelfde bepalingen in de provinciale verordening op te nemen:</p> <p><i>Artikel X (uitzonderingsmogelijkheid omgevingswaarden veiligheid regionale waterkeringen)</i></p> <p>1. Op het voldoen aan de omgevingswaarden voor de veiligheid van regionale waterkeringen kan in het beheerprogramma een uitzondering worden gemaakt.</p> <p>2. Het eerste lid geldt voor gevallen waarin:</p> <p>a. het voldoen aan de omgevingswaarde onevenredig kostbaar is;</p> <p>b. door omstandigheden buiten de invloedssfeer van het algemeen bestuur van het waterschap de resultaten van de beoordeling van de veiligheid van de regionale waterkering zo wijzigen dat niet wordt of kan worden voldaan aan de omgevingswaarde; of</p> <p>c. ondanks de verrichte handelingen daartoe niet binnen een passende termijn is of kan worden voldaan aan de</p>	<p>Drenthe gaat beleidsneutraal over. Dit betekent dat de huidige regels zoveel mogelijk één op één zijn vertaald naar de eisen van de Omgevingswet. De Omgevingswet verplicht ons om de waterveiligheidsnormen aan te merken als een resultaatsverplichting of als een inspanningsverplichting. Wij hebben gekozen voor een resultaatsverplichting. Dit sluit aan bij de omgevingswaarden voor de veiligheid van de primaire keringen en niet primaire keringen in beheer van het Rijk en het doel van het waterveiligheidsbeleid als geheel: het bieden van een minimale bescherming tegen overstromingen.</p> <p>Wij zijn bereid om – in lijn van de opstelling van het Rijk bij primaire waterkeringen en niet primaire keringen in beheer bij het Rijk – in onze verordening een vergelijkbare uitzonderingsmogelijkheid op te nemen op deze resultaatsverplichting als wordt geboden in artikel 2.0 e van het Besluit kwaliteit leefomgeving, voor het geval dat de gestelde termijn toch niet haalbaar blijkt. Wij voegen daartoe een nieuw artikel 10.7 (uitzonderingsmogelijkheid omgevingswaarden veiligheid regionale waterkeringen) toe aan hoofdstuk 10 afdeling 10.1 (Omgevingswaarden). Ook de toelichting vullen wij hierop aan.</p>	Ja, een nieuw artikel wordt toegevoegd.

				omgevingswaarde door de doorlooptijd van het treffen van maatregelen om te voldoen aan de omgevingswaarde.		
		24-4	Artikel 10.8	Het waterschap geeft aan dat onderdeel c van artikel 10.8 van de provinciale omgevingsverordening te gedetailleerd is met een verwijzing naar artikel 11.15 Bkl. Het waterschap stelt voor om in artikel 10.8 van de provinciale verordening of de legger in zijn algemeenheid te noemen of de verwijzing naar de legger achterwege te laten.	Hierover merken wij op dat de wijze van formulering tot onduidelijkheid leidt. Om die reden wijzigen wij de tekst van artikel 10.8, tweede lid, als volgt: "Het verslag bevat de resultaten de beoordeling van de veiligheid van regionale waterkeringen op: - De omgevingswaarde die op de regionale waterkering van toepassing is; - De maatgevende waterstanden waarmee rekening moet worden gehouden; - En de gegevens in de legger (artikel 10.15).de ligging, vorm, afmeting en constructie waaraan de waterstaatkundige werken volgens de legger moeten voldoen."	Artikel 10.8 wordt gewijzigd
		24-5	Artikel 10.6, lid 1	In artikel 10.6, eerste lid, staat: "Aan de omgevingswaarden wateroverlast moet uiterlijk 1 januari 2027 worden voldaan". Het waterschap stelt dat maatregelen tegen wateroverlast en maatregelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) vaak worden gecombineerd in één project. Uiterlijk in 2027 moet aan KRW-verplichtingen worden voldaan. Daarom pleit het waterschap ervoor om ook voor maatregelen tegen wateroverlast geheel 2027 beschikbaar te hebben en wordt voorgesteld om artikel 10.6, eerste lid, als volgt te laten luiden: "Aan de omgevingswaarden wateroverlast moet uiterlijk in 2027 worden voldaan."	Wij stemmen in met uw zienswijze en wijzigen de tekst van artikel 10.6 als volgt: "Artikel 10.6 Termijn en aard omgevingswaarden wateroverlast 1. Aan de omgevingswaarden wateroverlast moet uiterlijk in 1 januari 2027 moet worden voldaan. 2. (...)	Ja, artikel 10.6 wordt aangepast.

25	Rombou	25-1	Titel 4.4 Ammoniak en veehouderij	<p>Indiener geeft namens zijn cliënt aan dat de paardenhouderij is gevestigd vlak naast een zeer kwetsbaar gebied. De begrenzing zoals weergegeven op ruimtelijke plannen.nl geeft volgens indiener geen terecht beeld van de grens van een zeer kwetsbaar gebied. Het lijkt alsof het bedrijf volledig in het zeer kwetsbare gebied ligt, maar dat is niet het geval. De werkelijke grens ligt 250 meter naar binnen.</p>	<p>Volgens de systematiek van de Omgevingswet en het bijbehorende digitale kaartstelsel moeten aan regels, in onder andere een Omgevingsverordening, werkingsgebieden hangen. Onder de oude regelgeving was op de kaart alleen het zeer kwetsbare gebied zichtbaar en stond in de tekst dat de regels voor het kwetsbare gebied ook golden voor een zone van 250 meter daaromheen. In dit geval ligt de paardenhouderij op 100 meter afstand van het zeer kwetsbare gebied en dus in de 250 meter zone daaromheen.</p> <p>In het digitale kaartstelsel van de Omgevingswet moet op de kaart direct zichtbaar zijn welke regels er gelden voor een gebied. Daarom is op de nieuwe kaart zowel het kwetsbare gebied als de zone van 250 meter daaromheen als één gebied aangegeven. Het betreft daarmee een wets-technische aanpassing en niet een inhoudelijke. De beschermende werking wordt niet vergroot of verkleind ten opzichte van de kaart op grond van de Wet ammoniak en veehouderij.</p> <p>Wel begrijpen we dat de nieuwe systematiek ingewikkeld is. Om een en ander te verduidelijken wordt het aangepast in de Ov 2023 ten opzichte van het ontwerp en dit werkingsgebied aangeduid als: voor verzuring gevoelig gebied. Enkele artikelen en de toelichting op de artikelen is aangepast.</p>	De regels en toelichting van de bewuste artikelen zijn aangepast. Zie hoofdstuk 4 van deze nota.
		25-2	Begrenzing werkingsgebied	<p>Door indiener wordt aangegeven dat uit jurisprudentie blijkt dat er onvoldoende aanleiding is om dergelijke smalle uitlopers te begrenzen. Een dergelijke wijze van begrenzen heeft relatief</p>	<p>Door Provinciale Staten (PS) zijn bij besluit van 10 november 2010 (Statenstuk 2010-445) de gebieden aangewezen op grond van de bepalingen en criteria die zijn opgenomen in de Wet</p>	Geen

				<p>veel impact richting de omgeving, terwijl het natuurbelang nauwelijks robuust aanwezig kan zijn. Indiener geeft aan dat er meer voor is te zeggen om de begrenzing compacter te houden. Daarbij verwijst indiener naar rechtsoverweging 2.31 e.v. van de uitspraak van de Raad van State van 3 maart 2010 (uitspraaknummer: 200900274/1/M2) Uit deze uitspraak volgt dat bomenrijen niet aangewezen kunnen worden als een zeer kwetsbaar gebied. Datzelfde lijkt volgens indiener dan ook te gelden voor de bomenrij langs het zandpad.</p>	<p>ammoniak en veehouderij (Wav). Indiener doelt op de uitlopers. Uitlopers zijn kleine gebiedsdelen en geen afzonderlijke landschapselementen. In de door indiener aangehaalde uitspraak gaat het om afzonderlijke landschapselementen. Uitlopers zitten vast aan een gebied en maken daar onderdeel van uit. Dit betreffende gebied is op basis van een integraal beoordelingskader aangewezen als WAV-gebied S370 (>50 hectare) en op basis van dit kader zijn de uitlopers beschouwd als aaneengesloten gebied.</p>	
		25-3	Beschermingswaardigheid	<p>Indiener heeft vraagtekens bij de beschermingswaardigheid van het gehele gebied. Meerdere recreatiebedrijven zijn er in te vinden en juist aan die kant zijn heel veel ruiterspaden te vinden. Zeker in de zomermaanden rijden er dagelijks tientallen paarden langs.</p> <p>Indiener vraagt om, gelet hierop, kritisch te kijken naar het gebied en zeker naar betreffende gedeelte van het gebied. Indiener heeft op 5 april 2022 een ecologisch onderzoek aangeleverd, waarmee hij zijn standpunt onderbouwt. Kort samengevat wordt in het onderzoek geconcludeerd dat er ruimte is om twee smalle uitlopers van een groot natuurgebied uit de begrenzing te halen. Reden hiervoor is dat het wijzigen van de begrenzing weinig tot geen negatieve gevolgen voor de nabij gelegen delen van de kwetsbare natuur zou hebben.</p>	<p>De Wav heeft geen regels gesteld over ruiterspaden en over het type gebruik van een gebied. Het gebruik van het gebied staat los van de beschermingswaardigheid van het gebied en daarmee ook los van het wel of niet aanwijzen ervan als zeer kwetsbaar gebied.</p> <p>Naar aanleiding van de ingediende zienswijze is nogmaals kritisch gekeken naar het gebied. Het betreffende gebied (S370) is aan de hand van het integrale beoordelingskader van de WAV beoordeeld als een voor verzuring gevoelig gebied. Het gebied is zodanig beoordeeld vanwege de aanwezige natuur die voor ammoniak gevoelig is (verzuring en vermesting), het een grootte heeft van 50 – 200 hectare (en daarmee de potentie heeft om natuurwaarden te behouden dan wel te ontwikkelen), gelegen is in het Natuurnetwerk Nederland en daarmee zorgt voor ecologische samenhang. Ook heeft de aanwijzing geen gevolgen voor het afwegingsaspect 'gevolgen voor</p>	Geen

				<p>bestaande veehouderijen'. Mede daarom zijn de uitlopers op basis van het integraal beoordelingskaders beschouwd als aaneengesloten gebied, zie verder onderdeel 26-2, en maken de uitlopers onderdeel uit van het betreffende Wav gebied S-370.</p> <p>Gelet op bovenstaande wordt geconcludeerd dat het bewuste gebied terecht is aangewezen.</p> <p>Daarnaast wordt met de voortzetting van de bescherming van deze gebieden in de eerste plaats het provinciaal belang bij het behoud van deze specifieke gebieden tot uitdrukking gebracht. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de natuur onder grote druk staat en bestaat goede kans dat natuurwaarden in de loop der jaren zijn aangetast. Hierdoor staat de provincie Drenthe voor de opgave om deze trend te keren. Het provinciaal belang bij het behoud van de natuur komt onder andere tot uitdrukking in de onlangs vastgestelde Natuurvisie 'Gastvrije Natuur', maar ook in de Omgevingsvisie. Gelet op dit beleidsuitgangspunt geeft het al dan niet verslechteren van de natuur ter plaatse niet zonder meer aanleiding om het toepasselijke beschermingsregime te verkleinen. Deze toepassing staat namelijk haaks op het provinciale beleidsuitgangspunt om deze natuur te beschermen en verdere aantasting een halt toe te roepen. Daarnaast zou deze toepassing een praktijk in de hand kunnen werken waarbij ondermaatse bescherming en/of moedwillige aantasting wordt beloond met een verkleining van de beschermingszone.</p>	
--	--	--	--	---	--

					Mede op basis van deze integrale beoordeling en het beleidsuitgangspunt achter het beschermingsregime is er geen aanleiding om tot een aanpassing van het desbetreffende gebied over te gaan.	
		25-4	Noodzaak	Indiener vraagt zich af waarom de zeer kwetsbare gebieden en de regels van de Wav nog status worden gegeven. Indiener geeft aan dat er door de komst van de Wnb en stikstofwet geen betekenis meer toekomt aan de Wav.	<p>De aanwijzing van de Natura 2000 gebieden op basis van de Wet natuurbescherming vindt op geheel andere gronden plaats dan die van de zeer kwetsbare gebieden. De Natura 2000-gebieden worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.</p> <p>De Wav vervalt bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De Omgevingswet geeft echter wel de mogelijkheid om de aanwijzing van de Wav gebieden voort te zetten (zie artikel 8.21 Besluit kwaliteit leefomgeving en toelichting in samenhang met artikel 5.19 Omgevingswet). De wetgever geeft in de toelichting hierbij aan dat een van de redenen is dat zij alles op één niveau willen regelen en dat de bescherming van deze gebieden daarom wordt overgelaten aan de provincies. Omdat er is gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de Ov 2023 blijven deze gebieden aangewezen. Omdat een van de gebieden niet meer in het NNN valt is deze aangepast. Voor de rest is de kaart volledig beleidsneutraal voortgezet en zijn geen wijzigingen aangebracht. De regels in de Ov 2023 en het vast te stellen voorbereidingsbesluit hebben een gelijke strekking als de regels die daarvoor in de Wav waren</p>	Geen

					opgenomen. Zie voor een nadere onderbouwing van het provinciale beleidsmatige belang de beantwoording bij onderdeel 26-3.	
		25-5	Verzoek tot aanpassing	Tijdens een fysiek moment en in de verschillende e-mails geeft indiener aan dat 't Nije hoff tot een aanpassing heeft geleid van de Wav kaart, en dat voor hen ook zoiets mogelijk moet zijn.	De casus van 't Nije Hoff laat zich op geen enkele manier vergelijken met de casus van de indiener van de zienswijze. Het enkele feit dat in casu 't Nije Hoff is gekomen tot aanpassing van de kaart Wav maakt niet dat ieder ander wijzigingsvoorstel zou moeten of kunnen worden gehonoreerd. Voor elke situatie moet een eigen afweging worden gemaakt. Zoals ook aangegeven bij de reactie op onderdeel 26-3 is ook hier nogmaals gekeken naar de aanwijzing. Er is geen aanleiding om tot een aanpassing van het desbetreffende gebied over te gaan.	Geen

BIJLAGE – BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN AANPASSING BOUWVLAK INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Nr.	Indiener	Nr. deelreactie	Onderwerp	Samenvatting zienswijze	Reactie	Gevolgen omgevingsverordening
1.	Natuur en Milieufederatie mede namens het Drentse Landschap en Natuurmonumenten	1-1	Proces	Het NMF vraagt zich af waar de urgentie van deze wijziging vandaan komt. De omgevingsverordening is recentelijk gewijzigd. Volgens het NMF spelen de ontwikkelingen al geruime tijd waardoor de wijzigingen ook goed mee hadden gekund in een integrale herziening van het omgevingsbeleid. Een vergroting van het bouwvlak omwille van het verbeteren van het dierenwelzijn naar 2,5 hectare is ook voor het NMF denkbaar, maar de urgentie om dat nu te doen ontbreekt.	De urgentie voor deze wijziging vloeit voort uit het feit dat alle supermarkten in Nederland zich per 1 januari 2023 willen committeren aan het Beter Leven Keurmerk. Dit is pas bekend geworden nadat de omgevingsverordening die, onder andere, voorziet in wijzigingen met betrekking tot zonne-akkers in procedure is gegaan. In het geval dat de supermarkten al eerder deze stap hadden gezet, was de wijziging toen al meegenomen. Nu dit niet zo is, rest geen andere mogelijkheid dan nogmaals een procedure te volgen om nog vóór 1 januari 2023 klaar te zijn.	Geen
		1-2	Procedure	Het NMF verbaast zich over de procedure en wijst erop dat de ontwerp wijziging nergens is besproken, ook niet in de Commissie Landelijk Gebied (hierna: CLG).	Er is vooraf ambtelijk contact geweest met Drentse gemeenten, het LTO en het NMF. Daarmee zijn de belangen vooraf zorgvuldig in kaart gebracht. Overigens is op de wijziging van het ruimtelijk deel van de omgevingsverordening is artikel 4.1 lid 6 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing. Hieruit volgt niet dat de regels niet mogen worden gewijzigd zonder dat deze eerst zijn besproken in de CLG.	Geen
		1-3	Relatie stikstofreductie en bouwvlak	Het NMF geeft aan dat een afname in stikstofdepositie op zich positief is. Tegelijkertijd staat een afname van stikstofdepositie volledig los van de bouwoppervlakte. Het NMF geeft aan dat nergens in de toelichting wordt aangegeven waarom stikstofdepositie zou kunnen afnemen	De ontwerp wijziging geeft inderdaad de mogelijkheid het bouwvlak te vergroten wanneer daarbij wordt verzekerd dat de stikstofdepositie met 10% of 20% afneemt.	Geen

			<p>wanneer verschillende stallen of gebouwen op grotere afstand van elkaar worden geplaatst.</p> <p>Volgens het NMF levert de regeling een vorm van handjeklap op, indien deze niet ruimtelijk valt te motiveren.</p>	<p>Anders dan het NMF meent, volgt uit de regeling echter niet dat de vergroting van het bouwvlak <i>noodzakelijk</i> zou moeten zijn om de stikstofdepositie te reduceren. Inderdaad is de relatie tussen stikstofreductie en bouwvlakgrootte niet op die manier aanwezig, zoals die bijvoorbeeld wel aanwezig kan zijn bij dierenwelzijn.</p> <p>Dit doet er echter niet aan af dat het verminderen van de stikstofdepositie op zichzelf een belangrijk doel is. Het belang van dit doel is de achtergrond van de gestelde voorwaarde, niet een verondersteld causaal verband tussen bouwvlakgrootte en stikstofdepositie.</p>	
	1-4	Grootte bouwvlak	Oppervlaktes van 3 en 3,5 hectare voor Intensieve Veehouderijen zijn volgens het NMF zo groot, dat ze niet inpasbaar zijn in het landschap. Ook niet met een minimumoppervlakte van 10% voor de landschappelijke inpassing. Intensieve veehouderijen met die grootte zouden moeten worden gevestigd op een bedrijventerrein.	Alhoewel de wijziging van de omgevingsverordening een mogelijkheid geeft om het bouwvlak te vergroten, blijft de beschermende werking van de Kernkwaliteiten altijd op de achtergrond spelen. Of een intensieve veehouderij zijn bouwvlak inderdaad kan vergroten tot 3,5 hectare zal per geval moeten worden afgewogen. In die zin zal elke ontwikkeling maatwerk met zich meebrengen om te kunnen beoordelen wat aanvaardbaar is.	Geen
	1-5	Omgevingsvisie	Het NMF adviseert om de wijzigingen op deze onderdelen mee te nemen in de (opdrachtstelling) van de algemene herziening van de Omgevingsvisie. Daaraan kan ook de herziening van de POV worden gekoppeld, waarbij ook de uitkomsten van de gebiedsgerichte aanpak stikstof een plek kunnen krijgen. Dit voorkomt ad hoc maatregelen en leidt tot een meer samenhangend beleid.	Zie de beantwoording bij deelreactie 1-1.	Geen

2.	Van-Westreenen Adviseurs b.v.	2-1	Algemeen	<p>Indiener spreekt zijn dank uit voor de voorgenomen wijziging. Volgens indiener is de vergroting van de bouwvlakken essentieel voor het verduurzamen van de veehouderij. De eisen en wensen met betrekking tot dierenwelzijn worden, mede op basis van de diverse concepten (o.a. Beter Leven), volgens indiener, steeds verder verruimd. Deze verruiming van de leefoppervlakte van de dieren wordt hierbij aangejaagd door de retail als gevolg van de wensen van de consument. Daarnaast is meer ruimte nodig om te kunnen voldoen aan de steeds strenger wordende eisen ten aanzien van brandveiligheid. Hierbij is het wenselijke om voldoende brandveilige zones rondom de stallen / brandcompartimenten te creëren.</p>	Wij danken indiener voor de zienswijze.	Geen
		2-2	Afname stikstofdepositie	<p>Indiener vraagt zich af hoe de afname van stikstofdepositie precies wordt berekend. Dient deze afname op alle omliggende Natura2000 gebieden (binnen 25 kilometer?) te worden bewerkstelligd of alleen op het maatgevende dichtstbijgelegen Natura-2000 gebied? Voorstel van indiener is om uit te gaan van het maatgevende Natura-2000 gebied.</p> <p>Daarnaast vraagt indiener zich af of het dan gaat om een reductie van de hoogste/maximale stikstofdepositie ter plaatse van een Natura 2000 gebied of op alle hexagonen.</p>	<p>Qua berekening wordt voor dit aspect aangesloten op het provinciale vergunningenbeleid en de AERIUS-systematiek. Dit betekent dat wordt uitgegaan van alle Natura 2000-gebieden binnen een straal van 25 kilometer. Voorts gaat het hierbij om alle hexagonen. Het is niet wenselijk dat in het ruimtelijk domein een wezenlijk andere berekeningssystematiek wordt gehanteerd dan bij de verlening van vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming.</p> <p>Wel heeft indiener een punt dat dit aspect niet voldoende wordt besproken in de toelichting op het voorstel. De toelichting wordt om die reden aangevuld.</p>	Ja, de toelichting is aangepast.
		2-3	Extern salderen	<p>Indiener wijst erop dat er bedrijven zijn die al vrijwel alle mogelijkheden hebben benut om de stikstofdepositie te reduceren. Voor deze</p>	De regeling is ingestoken op een afname van de feitelijke stikstofdepositie op een bepaalde plek.	Geen

			<p>bedrijven is het volgens indiener nagenoeg onmogelijk om de stikstofdepositie bij een gelijkblijvende veebezetting nog verder te reduceren. Gelet hierop verzoekt indiener om in de regeling op te nemen dat de stikstofdepositie ook gereduceerd kan worden middels de aankoop van stikstofrechten.</p>	<p>Daartegenover ontstaan ook nieuwe mogelijkheden op diezelfde plek.</p> <p>Een systematiek waarbij wordt toegestaan dat ook de aankoop van stikstofrechten kan worden meegewogen, doet af aan dit uitgangspunt.</p> <p>Voorts zijn er ook nog andere mogelijkheden voor deze bedrijven om toch uit te breiden. In het bijzonder kan worden gedacht aan artikel 2.14 lid 7 sub c (nieuw, sub b oud) van de POV. Op basis hiervan is het mogelijk het oppervlak verder te vergroten wanneer een ander bedrijf wordt gesaneerd dat zich op een ongewenste plek bevindt.</p> <p>Gelet hierop wordt het voorstel in de zienswijze niet overgenomen.</p>	
	2-4	Landschappelijke inpassing	<p>Indiener geeft aan goed te begrijpen dat een minimale oppervlakte van 10% van het bouwvlak wordt gehanteerd. Tegelijkertijd geeft indiener aan dat het niet altijd opportuun is de landschappelijke inpassing te realiseren op het bouwvlak zelf. Om die reden verzoekt indiener om aan te sluiten bij het huidige artikel 2.14 lid 4 van de POV waaruit volgt dat de landschappelijke inpassing ook buiten het bouwvlak kan worden gerealiseerd indien</p>	<p>Met het uitgangspunt om de landschappelijke inpassing binnen het bouwvlak te plaatsen is aangesloten bij de vormgeving van de huidige POV. De achtergrond van deze bepaling is dat het uitgangspunt moet zijn om alle bij de Intensieve Veehouderij behorende voorzieningen op het bouwvlak zelf te plaatsen. Op die manier kan bijvoorbeeld worden voorkomen dat bouwvlakken strak om gebouwen heen getrokken worden terwijl de bedrijfsvoering zelf groter is. Tegelijkertijd bevat de huidige POV wel een uitzondering in het genoemde lid 4 van artikel 2.14 om de landschappelijke inpassing toch buiten het bouwvlak te plaatsen. Deze voorziening wordt om die reden ook voor deze wijziging toegevoegd. Hiermee zal meer ruimte zijn voor maatwerk, maar</p>	<p>Ja, de regels van de omgevingsverordening worden aangepast.</p>

					blijft het wel aan de initiatiefnemer om aan te tonen dat de plaatsvind van de inpassing buiten het bouwvlak een aantoonbaar wezenlijke verbetering van de ruimtelijke inpassing van een intensieve veehouderij betekent.	
3	Gemeente Borger-Odoorn	3-1	Algemeen	De gemeente Borger-Odoorn constateert dat bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen c.q. het onder de nieuwe Omgevingswet opstellen van een omgevingsplan meer bouwruimte kan worden mogelijk gemaakt voor agrarische bedrijven. Voorts vermeldt de gemeente dat het gemeentelijk beleid om bij de uitvoering van taken en bevoegdheid als bovengrens de wet- en regelgeving van het Rijk en de provincie te hanteren. De gemeente Borger-Odoorn geeft aan in positieve zin kennis te hebben genomen van het wijzigingsvoornemen.	De conclusies van de gemeente Borger-Odoorn kloppen. Voor het overige danken wij de gemeente Borger-Odoorn voor haar bijdrage.	Geen
4.	Gemeente Emmen	4-1	Handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid	Volgens de gemeente zou de regeling niet uitvoerbaar zijn. Hierbij geeft de gemeente aan dat in de regeling wordt vermeld dat sprake dient te zijn van een "significante verbetering van dierenwelzijn". "Significante verbetering" is een abstract en moeilijk controleerbaar begrip. Er wordt door u geen link gelegd met wettelijke regelingen.	De regeling geeft het bevoegd gezag beleidsruimte bij de beoordeling van de vraag of sprake is van een significante verbetering. Met name in de toelichting wordt als richtsnoer het BLK-keurmerk gegeven. Tegelijkertijd wordt dit richtsnoer niet voorgeschreven, om zo maatwerk te kunnen blijven bieden. Een onderwerp als dierenwelzijn laat zich niet goed uitputtend regelen. Juist daarom is van belang dat er ruimte blijft voor maatwerk. Die mogelijkheid wordt met deze regeling gegeven.	Geen
		4-2	Uitvoerbaarheid	Volgens de gemeente sluit de regeling niet uit dat bedrijven onder de noemer "dierenwelzijn" gebruik maken van uitbreidingsmogelijkheden en vervolgens in een vergrote bedrijfsomvang	Wij delen het standpunt van de gemeente Emmen dat misbruik moet worden voorkomen. Daarom worden verregaande eisen gesteld aan	Geen

				<p>weer omschakelen naar een traditionele dierhouderijvorm of beginnen met een tweede intensieve tak. Deze situaties zijn volgens de gemeente Emmen niet gewenst en moeten worden voorkomen.</p>	<p>de plannen die gebruik wensen te maken van de regeling.</p> <p>Een plan is alleen in overeenstemming met de regeling wanneer de kenmerken die het plan aanvaardbaar maken worden vastgelegd in de regels van het betreffende ruimtelijke plan. Juist daarom wordt in ieder geval bepaald dat het aantal dieren en de diersoort in het ruimtelijke plan zelf wordt vastgelegd. Op die manier wordt voorkomen dat een bedrijf dat weer wenst om te schakelen naar een traditionele dierhouderijvorm dit niet kan doen binnen het geldende bestemmingsplan. In dit scenario zal dus een nieuw bestemmingsplan moeten worden opgesteld waarbij wordt getoetst aan de provinciale omgevingsverordening. Een dergelijke omschakeling is echter niet toegestaan waardoor deze niet kan plaatsvinden.</p> <p>Uiteindelijk is elke regeling gebaat bij een goede handhaving en uitvoering. Specifiek bij deze regeling is het daarbij van belang om te komen tot gedetailleerde in plaats van globale plannen. Vanuit de provincie wordt hierop toegezien.</p>	
		4-3	Ruimtelijke relevantie	<p>Gesproken wordt over toetsen van "het feitelijke planologisch legale aantal aanwezige dieren" en "het vastleggen van het houden van een bepaalde diersoorten in een bestemmingsplan". Het aspect diersoorten, zowel in soort- als aantallen, wordt volgens de gemeente Emmen echter niet geregeld binnen bestemmingsplannen.</p>	<p>Zoals in de toelichting op de regels al wordt vermeld, is het wel degelijk mogelijk het aantal dieren en de diersoort vast te leggen in een bestemmingsplan.</p> <p>Zo overweegt de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State al in 2015: <i>"De raad heeft met het beperken van diersoorten en -aantallen beoogd ruimtelijke gevolgen van dergelijke</i></p>	

					<p><u>veehouderijen te reguleren. De Afdeling ziet geen aanleiding voor het oordeel dat de planregeling niet is gericht op het beperken van ruimtelijke gevolgen van veehouderijen voor de omgeving zodat deze regeling om die reden niet in het plan had mogen worden opgenomen, zoals [appellant sub 5] heeft gesteld. Met het oog op een goede ruimtelijke ordening staat het de raad in beginsel vrij om per diersoort dieraantallen in het bestemmingsplan op te nemen die voor veehouderijen maximaal zijn toegestaan. Anders dan [appellante sub 2], [appellant sub 4] en [appellante sub 7] stellen is de op een veehouderij aanwezige diersoort een ruimtelijk relevant gegeven. <u>Welke diersoort ter plaatse van een veehouderij wordt gehouden is immers, onder meer gelet op de daarbij behorende uitstoot van geur, ammoniak en fijnstof in relatie tot het gehanteerde stalsysteem, van invloed op de ruimtelijke gevolgen van een dergelijke veehouderij voor de omgeving.</u>" Zie voor de volledige uitspraak ABRvS 4 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3394).</u></p> <p>Gelet hierop wordt de zienswijze van de gemeente Emmen op dit onderdeel niet overgenomen.</p>	
		4-4		<p>Bepaalde uitbreidingsmogelijkheden worden verbonden aan een afname van stikstof die "dient te worden verzekerd in de regels van een ruimtelijk plan". De gemeente Emmen is van mening dat gedeputeerde staten vanuit de Wet Natuurbescherming (hierna: Wnb) in hoofdzaak het bevoegde gezag is voor de inname van</p>	<p>De regeling zet de feitelijke situatie centraal. Zie hiervoor ook de beantwoording bij deelreactie 2-2 en 2-3.</p> <p>De 'stikstofrechten' zoals die zijn vastgelegd in de diverse vergunningen worden niet <i>rechtstreeks</i> geraakt. Met AERIUS is het mogelijk een</p>	Geen

				<p>stikstofrechten. In geval van bedrijven die niet beschikken over een actuele Wnb-vergunning, of gebruik willen maken van de regeling voor interne saldering, is bovendien niet te bepalen of wordt voldaan aan een afname van 10% dan wel 20%.</p>	<p>berekening te maken voor de feitelijke situatie en de aangevraagde situatie. Deze systematiek kan ook hier worden toegepast waarbij de feitelijke situatie met AERIUS in kaart wordt gebracht en wordt vergeleken met de aangevraagde situatie (de nieuwe inrichting van het bouwvlak). AERIUS biedt voldoende mogelijkheden om dit betrouwbaar na te rekenen.</p>	
		4-5		<p>De gemeente Emmen stelt voor om ook andere eisen te stellen op het gebied van milieuhinder. Ook ziet de gemeente Emmen graag dat de norm van 10% voor landschappelijke inpassing voor alle mogelijkheden wordt gehanteerd.</p>	<p>De regels in de provinciale omgevingsverordening zijn bedoeld om de provinciale belangen te behartigen, niet zozeer om een uitpuittend kader te bieden. Uiteindelijk is het aan de gemeenteraad om vast te stellen of sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Wij gaan ervan uit dat de raad deze overige aspecten betreft in haar afweging.</p> <p>De eis van 10% is specifiek gesteld voor de mogelijkheid om uit te breiden naar 3,5 hectare. Dit is met name gedaan, omdat dit de meest vergaande variant is. Tegelijkertijd is ook een bouwvlak van 3 hectare groot waardoor de eis ook hier te rechtvaardigen is. Om die reden wordt het voorstel op dit punt aangepast.</p>	<p>Ja, de regels en toelichting worden aangepast.</p>
		4-6		<p>De gemeente Emmen stelt voor om een bepaalde (beperkte) uitbreidingsmogelijkheid in het aantal dieren te bieden, die in verhouding staat tot de benodigde financiële investering van de bedrijfsaanpassing.</p>	<p>De regeling is primair bedoeld voor bedrijven die aan de slag willen met het verbeteren van het dierenwelzijn en het verminderen van de stikstofdepositie. Een toename van het aantal dieren past niet goed bij die ambitie. Voor bedrijven die anderszins willen groeien blijft er de mogelijkheid om gebruik te maken van artikel 2.14, zevende lid, sub c (nieuw). Hier worden andere voorwaarden gesteld en wordt het aantal dieren niet beperkt.</p>	<p>Geen</p>

					Daar komt bij dat het de duidelijkheid van de regeling niet ten goede komt als nog ter discussie staat welke uitbreiding van het aantal dieren 'beperkt' is en welke niet. Dit komt ook de rechtszekerheid niet ten goede.	
5.	Gemeente Westerveld	5-1	Belang bij maatwerk	<p>Over de zienswijze van de gemeente Westerveld heeft ter toelichting nog ambtelijk contact plaatsgevonden. De gemeente Westerveld kan zich in zijn algemeenheid scharen achter het voorstel, omdat hiermee weer een nieuw instrument aan de gereedschapskist wordt toegevoegd.</p> <p>Daarnaast wijst de gemeente op de complexiteit van het stikstofprobleem waarbij het niet altijd mogelijk is een algemene benadering toe te passen op alle situaties. Veel situaties vragen om een individuele afweging. De gemeente Westerveld pleit ervoor dat de mogelijkheden hiervoor nu en in de toekomst behouden blijven.</p>	Wij danken de gemeente Westerveld voor haar bijdrage. Wij delen de visie van de gemeente dat de stikstofproblematiek complex is en geen generieke oplossingen kent. Ruimte voor maatwerk blijft daarom essentieel. Met dit voorstel wordt gepoogd de mogelijkheden hiertoe te vergroten.	Geen